לִי בַּפֶּסַח קָנָה וְחֵלֶב זְבָחֶיךָ לֹא הִרְוִיתָנִי אַךְ הֶעֱבַדְתַּנִי בְּחַטֹּאתֶיךָ הוֹגַעְתַּנִי בַּעֲוֹנֹתֶיךָ: כה אָנֹכִי
אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאותֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: כו הַזְכִּירֵנִי נִשָּׁפְטָה יָחַד סַפֵּר אַתָּה לְמַעַן
תִּצְדָּק: כז אָבִיךָ הָרִאשׁוֹן חָטָא וּמְלִיצֶיךָ פָּשְׁעוּ בִי: כח וָאֲחַלֵּל שָׂרֵי קֹדֶשׁ וְאֶתְּנָה לַחֵרֶם יַעֲקֹב
וְיִשְׂרָאֵל לְגִדּוּפִים: **מד** א וְעַתָּה שְׁמַע יַעֲקֹב עַבְדִּי וְיִשְׂרָאֵל בָּחַרְתִּי בוֹ: ב כֹּה־אָמַר יְהוָה עֹשְׂךָ
וְיֹצֶרְךָ מִבֶּטֶן יַעְזְרֶךָּ אַל־תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְישֻׁרוּן בָּחַרְתִּי בוֹ: ג כִּי אֶצֹק־מַיִם עַל־צָמֵא וְנוֹזְלִים
עַל־יַבָּשָׁה אֶצֹק רוּחִי עַל־זַרְעֶךָ וּבִרְכָתִי עַל־צֶאֱצָאֶיךָ: ד וְצָמְחוּ בְּבֵין חָצִיר כַּעֲרָבִים עַל־יִבְלֵי־מָיִם:
ה זֶה יֹאמַר לַיהוָה אָנִי וְזֶה יִקְרָא בְשֵׁם־יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתֹּב יָדוֹ לַיהוָה וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יְכַנֶּה: ו כֹּה־אָמַר
יְהוָה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים: ז וּמִי־כָמוֹנִי
יִקְרָא וְיַגִּידָהּ וְיַעַרְכָהּ לִי מִשּׂוּמִי עַם־עוֹלָם וְאֹתִיּוֹת וַאֲשֶׁר תָּבֹאנָה יַגִּידוּ לָמוֹ: ח אַל־תִּפְחֲדוּ
וְאַל־תִּרְהוּ הֲלֹא מֵאָז הִשְׁמַעְתִּיךָ וְהִגַּדְתִּי וְאַתֶּם עֵדַי הֲיֵשׁ אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדָי וְאֵין צוּר בַּל־יָדָעְתִּי:
ט יֹצְרֵי־פֶסֶל כֻּלָּם תֹּהוּ וַחֲמוּדֵיהֶם בַּל־יוֹעִילוּ וְעֵדֵיהֶם הֵמָּה בַּל־יִרְאוּ וּבַל־יֵדָעוּ לְמַעַן יֵבֹשׁוּ:
י מִי־יָצַר אֵל וּפֶסֶל נָסָךְ לְבִלְתִּי הוֹעִיל: יא הֵן כָּל־חֲבֵרָיו יֵבֹשׁוּ וְחָרָשִׁים הֵמָּה מֵאָדָם יִתְקַבְּצוּ כֻלָּם
יַעַמְדוּ יִפְחֲדוּ יֵבֹשׁוּ יָחַד: יב חָרַשׁ בַּרְזֶל מַעֲצָד וּפָעַל בַּפֶּחָם וּבַמַּקָּבוֹת יְצָרֲהוּ וַיִּפְעָלֵהוּ בִּזְרוֹעַ כֹּחוֹ
גַּם־רָעֵב וְאֵין כֹּחַ לֹא־שָׁתָה מַיִם וַיִּעָף: יג חָרַשׁ עֵצִים נָטָה קָוֹ יְתָאֲרֵהוּ בַשֶּׁרֶד יַעֲשֵׂהוּ בְּמַקְצֻעוֹת
וּבְמִחוּגָה יְתָאֲרֵהוּ וַיַּעֲשֵׂהוּ כְּתַבְנִית אִישׁ כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת: יד לִכְרֹת־לוֹ אֲרָזִים וַיִּקַּח
תִּרְזָה וְאַלּוֹן וַיֵּאַמֵּץ־לוֹ בַּעֲצֵי יָעַר נָטַע אֹרֶן וְגֶשֶׁם יְגַדֵּל: טו וְהָיָה לְאָדָם לְבָע�ֹר וַיִּקַּח מֵהֶם וַיָּח�all אַף־יַשִּׁיק וְאָפָה לֶחֶם אַף־יִפְעַל־אֵל וַיִּשְׁתָּחוּ עָשָׂהוּ פֶסֶל וַיִּסְגָּד־לָמוֹ: טז חֶצְיוֹ שָׂרַף בְּמוֹ־אֵשׁ
עַל־חֶצְיוֹ בָּשָׂר יֹאכֵל יִצְלֶה צָלִי וְיִשְׂבָּע אַף־יָחֹם וַיֹּאמַר הֶאָח חַמּוֹתִי רָאִיתִי אוּר: יז וְשְׁאֵרִיתוֹ לְאֵל
עָשָׂה לְפִסְלוֹ יִסְגָּד־לוֹ וְיִשְׁתַּחוּ וְיִתְפַּלֶּל אֵלָיו וְיֹאמַר הַצִּילֵנִי כִּי אֵלִי אָתָּה: יח לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ
כִּי טָח מֵרְאוֹת עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבֹּתָם: יט וְלֹא־יָשִׁיב אֶל־לִבּוֹ וְלֹא דַעַת וְלֹא־תְבוּנָה לֵאמֹר חֶצְיוֹ
שָׂרַפְתִּי בְמוֹ־אֵשׁ וְאַף אָפִיתִי עַל־גֶּחָלָיו לָחֶם אָצְלֶה בָשָׂר וְאֹכֵל וְיִתְרוֹ לְתוֹעֵבָה אֶעֱשֶׂה לְבוּל עֵץ
אֶסְגּוֹד: כ רֹעֶה אֵפֶר לֵב הוּתַל הִטֶּהוּ וְלֹא־יַצִּיל אֶת־נַפְשׁוֹ וְלֹא יֹאמַר הֲלוֹא שֶׁקֶר בִּימִינִי:
כא זְכָר־אֵלֶּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל כִּי עַבְדִּי־אָתָּה יְצַרְתִּיךָ עֶבֶד־לִי אַתָּה יִשְׂרָאֵל לֹא תִנָּשֵׁנִי: כב מָחִיתִי
כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאותֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: כג רָנּוּ שָׁמַיִם כִּי־עָשָׂה יְהוָה הָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת
אָרֶץ פִּצְחוּ הָרִים רִנָּה יַעַר וְכָל־עֵץ בּוֹ כִּי־גָאַל יְהוָה יַעֲקֹב וּבְיִשְׂרָאֵל יִתְפָּאָר:

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**

מצורף גם לשבועון כפר חב"ד

ב"ה • ערב שבת קודש פרשת ויקרא • ב' בניסן התש"פ

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י **מליובאוויטש**
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

התקשרות

א'ש"מ

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפרשת־השבוע
• הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים • יומנים
ותאריכי חב"ד • **חדש**! סוגיות בתורת רבינו • שמו"ת

צעירי אגודת חב"ד
חב"ד כל הלב לכל אחד

יעדער יונגערמאַן דאַרף טראַכטן יעדער טאָג, פאַר ברכות השחר און נאָך ברכות השחר, אויף דעם רבי'ן דעם שוועך [= כל אברך צריך לחשוב כל יום, לפני ברכות השחר ואחרי ברכות השחר, על מורי וחמי הרבי]

(מדברי הרבי לאחד ב'יחידות' בשנים הראשונות לקבלת הנשיאות. ובאומרו זאת, פרץ בבכי)

3 > דבר מלכות • 8 > ניצוצי רבי • 11 > סוגיות בתורת רבנו •
• 14 > הלכות ומנהגי חב"ד • 18 > עת לדעת • 22 > שמו"ת

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר: 120 ד' לפני הזריחה	עלות השחר: 72 ד' לפני הזריחה	זמן: ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף: זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
ו', ב' בניסן	4.34	5.23	5.45	6.43	9.39	12.46	1.17	6.56.9	7.21
ש"ק, ג' בניסן	4.33	5.22	5.44	6.41	9.38	12.46	1.17	6.57.6	7.22
א', ד' בניסן	4.31	5.20	5.42	6.40	9.38	12.46	1.17	6.58.3	7.22
ב', ה' בניסן	4.30	5.19	5.41	6.39	9.37	12.46	1.17	6.58.9	7.23
ג', ו' בניסן	4.28	5.18	5.40	6.38	9.36	12.45	1.16	6.59.6	7.24
ד', ז' בניסן	4.27	5.16	5.38	6.36	9.35	12.45	1.16	7.00.3	7.25
ה', ח' בניסן	4.25	5.15	5.37	6.35	9.34	12.45	1.16	7.01.0	7.25
ו', ט' בניסן	4.23	5.14	5.36	6.34	9.34	12.44	1.16	7.01.7	7.26

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים: הדה"נ	ירושלים: צה"ש	תל-אביב: הדה"נ	תל-אביב: צה"ש	חיפה: הדה"נ	חיפה: צה"ש	באר-שבע: הדה"נ	באר-שבע: צה"ש
ויקרא	18:20	19:33	18:35	19:35	18:26	19:35	18:37	19:35
צו - שבת הגדול	18:24	19:38	18:40	19:40	18:31	19:40	18:42	19:40

צעירי־אגודת־חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף־יצחק הכהן אהרונוב
מערכת: לוי־יצחק שייקביץ, יוסף־יצחק אולידורט,
אליהו קעניג, אברהם מרינובסקי
מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000
אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il
ISSN 7474-0793 • גיליון 1340

לזכות הרה"ח משה מאיר הכהן בן חנה להצלחה רבה ומופלגה בעבודת השליחות מתוך בריאות איתנה והרחבה

אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא־יָדַע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ: וְאִם־נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא־יָדַע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ: וְאִם אֵנַשׁ אֲרֵי יֵחוֹב וְיַעְבֵּד חֲדָא מִכָּל פִּקּוּדַיָּא דַיְיָ דִּי לָא כָשְׁרִין לְאִתְעֲבָדָא וְלָא יָדַע וְיֵחוֹב וִיקַבֵּל חוֹבְהּ: יח וְהֵבִיא אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שְׁגְגָתוֹ אֲשֶׁר־שָׁגָג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: וְהֵבִיא אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שְׁגְגָתוֹ אֲשֶׁר־שָׁגָג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: וְיַיתִי דְּכַר שְׁלִים מִן עָנָא בְּפַרְסָנֵהּ לַאֲשָׁמָא לְוָת כַּהֲנָא וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כַּהֲנָא עַל שָׁלוּתֵהּ דְּאִשְׁתְּלִי וְהוּא לָא יָדַע וְיִשְׁתְּבֵק לֵהּ: יט אָשָׁם הוּא אָשֹׁם אָשַׁם לַיהוָה: אָשֹׁם הוּא אָשֹׁם אָשַׁם לַיהוָה: אֲשָׁמָא הוּא עַל חוֹבְתֵהּ דְּהוּא חָב אֲשָׁמָא יְקָרֵב קֳדָם יְיָ: פ כ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: כא נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּיהוָה וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ־בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת־עֲמִיתוֹ: נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּיהוָה וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ־בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת־עֲמִיתוֹ: אֲנַשׁ אֲרֵי יֵחוֹב וְיִשַׁקַּר שְׁקַר קֳדָם יְיָ וְיִכַּדֵּב בְּחַבְרֵהּ בְּפִקָּדוֹנָא אוֹ בְשֻׁתָּפוּת יָדָא אוֹ בִגְזֵלָא אוֹ אַנִּיס יָת חַבְרֵהּ: כב אוֹ־מָצָא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל־שֶׁקֶר עַל־אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחֲטֹא בָהֶנָּה: אוֹ־מְצָא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל־שֶׁקֶר עַל־אַחַת מִכָּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחֲטָא בָּהֶנָּה: אוֹ אַשְׁכַּח אֲבֵדְתָּא וִיכַדֵּב בַּהּ וְאִשְׁתְּבַע עַל שְׁקָרָא עַל חֲדָא מִכֹּל דִּי יַעְבֵּד אֱנָשָׁא לְמֵיחַב בְּהֶן: כג וְהָיָה כִּי־יֶחֱטָא וְאָשֵׁם וְהֵשִׁיב אֶת־הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל אוֹ אֶת־הָעֹשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׁק אוֹ אֶת־הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר הָפְקַד אִתּוֹ אוֹ אֶת־הָאֲבֵדָה אֲשֶׁר מָצָא: וְהֵי אֲרֵי יֶחֱטֵי וְיֵחוֹב וְיָתֵב יָת גְּזֵלָא דִּי גְזַל אוֹ יָת עֻשְׁקָא דִּי עַשַׁק אוֹ יָת פִּקְדוֹנָא דִּי אִתְפַּקַד לְוָתֵהּ אוֹ יָת אֲבֵדְתָּא דִּי אַשְׁכַּח: מפטיר כד אוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר־יִשָּׁבַע עָלָיו לַשֶּׁקֶר וְשִׁלַּם אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשְׁתָיו יֹסֵף עָלָיו לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְּיוֹם אַשְׁמָתוֹ: אוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר־יִשָּׁבַע עָלָיו לַשֶּׁקֶר וְשִׁלַּם אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשְׁתָיו יֹסֵף עָלָיו לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְּיוֹם אַשְׁמָתוֹ: אוֹ מִכֹּל דִּי יִשְׁתְּבַע עֲלוֹהִי לְשַׁקְרָא וִישַׁלֵּם יָתֵהּ בְּרֵישֵׁהּ וְחֻמְשֵׁהּ יוֹסֵף עֲלוֹהִי לְדִי הוּא דִילֵהּ יִתְּנִנֵּהּ בְּיוֹמָא דְּחוֹבְתֵהּ: כה וְאֶת־אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן: וְאֵת־אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן: וְיָת אַשְׁמֵהּ יַיתֵי לָקֳדָם יְיָ דְּכַר שְׁלִים מִן עָנָא בְּפַרְסָנֵהּ לַאֲשָׁמָא לְוָת כַּהֲנָא: כו וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְנִסְלַח לוֹ עַל־אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה בָהּ: וְכַפֵּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְיָ וְיִשְׁתְּבֵק לֵהּ עַל חֲדָא מִכֹּל דִּי יַעְבֵּד לְמֵיחַב בַּהּ וְאִשְׁתְּבַע עַל שְׁקָרָא: פ פ פ

קו"א פסוקים, עדיא"ל סימן. ציו"ה סימן.

הפטרה לפרשת ויקרא בישעיה פרק מג

מג כא עַם־זוּ יָצַרְתִּי לִי תְּהִלָּתִי יְסַפֵּרוּ: כב וְלֹא־אֹתִי קָרָאת יַעֲקֹב כִּי־יָגַעְתָּ בִּי יִשְׂרָאֵל: כג לֹא־הֵבֵיאתָ לִּי שֵׂה עֹלֹתֶיךָ וּזְבָחֶיךָ לֹא כִבַּדְתָּנִי לֹא הֶעֱבַדְתִּיךָ בִּמִנְחָה וְלֹא הוֹגַעְתִּיךָ בִּלְבוֹנָה: כד לֹא־קָנִיתָ

פרשת ויקרא | קריאת חיבה לכל אחד ואחת

ההוראה ונתינת-כח מפרשת השבוע: "ויקרא" - ויקרא סתם, ולא נזכר מי הוא הקורא, היינו, שהקריאה היא מבחינה שלמעלה מכל התוארים ושמות, למעלה גם משם הוי', ובלשון חז"ל: "אני הוא הקורא"...

ואף שקריאה זו ("אני הוא הקורא", וב"לשון חבה") היתה למשה, "ויקרא אל משה", מכל מקום, מכיון שיכולים ללמוד תיבת "ויקרא" כפי שהיא בפני עצמה - מובן, שענין זה שייך גם לכל אחד ואחת מישראל. ונוסף לזה: גם הקריאה למשה - שייכת לכל אחד ואחת מישראל מצד בחינה משה שבו. ועוד ועיקר: הקריאה (והדיבור) למשה עצמו אינה אלא מפני מעלתן וחיבתן של יש־ראל - "בשבילכם הוא נדבר עמי", ובלשון חז"ל (המובא בפרש"י לפנ"ז): "כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל".

ונמצא שבפרשת ויקרא מודגשת גודל מעלתן וחיבתן של כל אחד ואחת מבנ"י אצל הקב"ה - עד כדי כך, שבגלל זה היתה הקריאה למשה באופן ד"אני הוא הקורא", מבחינת "אני" ממשה, ובלשון חיבה.

(ויקרא תשמ"ה תו"מ ח"ג ע' 1601)

הכתב והמכתב שמחה גוררת שמחה

אזכיר עה"צ לכ"ז. [= אזכיר על הציון לכל זה]

והוספה בבטחון ושמחה (אמיתית) מלמטה - מוסיפה בכ"ז מלמעלה כהוראת הזוה"ק (תצוה קפד, ב): תא חזי אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא כדין הכי נהרין לי מעילא כו' חדוה דב"נ משיך לגבי' חדוה אחרא עילאה.

[=בוא וראה אם הוא קיים בהארת פנים מלמטה, כמו כן מאירים לו מלמעלה. ואם הוא עומד בעצבות, נותנים לו דין כנגדו]

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ב' בניסן ה'תש"פ - ט' בניסן ה'תש"פ

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ב' בניסן	הל' כלים פרק יח-כ.	הל' טוען ונטען פרק ד.	מ"ע קו.
ש"ק	ג' בניסן	פרק כא-כג.	פרק ה.	מ"ע קד.
א'	ד' בניסן	פרק כד-כו.	פרק ו.	מ"ע צו.
ב'	ה' בניסן	פרק כז-כח. הל' מקואות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ז.	מ"ע קט.
ג'	ו' בניסן	פרק ב-ד.	פרק ח.	מ"ע קט.
ד'	ז' בניסן	פרק ה-ז.	פרק ט.	מ"ע קט.
ה'	ח' בניסן	פרק ח-י.	פרק י.	מ"ע קט.
ו'	ט' בניסן	פרק יא. הט לבי וגו'. ספר נזיקין והוא ספר אחד עשר.. הל' נזקי ממון.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מ"ע קט. רלז.

וְאִם־לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ־שְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה לַיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה: וְאִם לָא תִמְצֵי יַד־ שֵׂיתָא וְיַיתֵי יָת חוֹבְתֵהּ דִּי חָב תְּרִין שַׁפְנִינִין אוֹ תְרִין בְּנֵי יוֹנָה קֳדָם יְיָ חַד לְחַטָּאתָא וְחַד לַעֲלָתָא: ח וְהֵבִיא אֹתָם אֶל־הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת־אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל: וְהִבְיָא אָתֹם אֶל־כָּהֲנָא וְקָרֵיב אֶת־אֲשֶׁר לַחַטָּאת רֵאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת־רֵאשֵׁהּ מִמּוּל עָרְפֵּהּ וְלָא יַבְדֵּיל: וְיַיתֵי יָתְהוֹן לְוָת כָּהֲנָא וְיִקְרֵיב אֶת־אֲשֶׁר לַחַטָּאת רֵאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת־רֵאשֵׁהּ מִמּוּל עָרְפֵּהּ וְלָא יַבְדֵּיל: וְיַיתֵי יָתְהוֹן לְוָת כָּהֲנָא וְיִקְרֵיב יָת דִּי לְחַטָּאתָא קַדְמֵיתָא וְיִמְלוֹק יָת רֵישֵׁהּ מִלְקֳבֵל קְדָלֵהּ וְלָא יַפְרֵשׁ: ט וְהֻזֶּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל־קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֶה אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הִוא: וְהֻזֶּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל־קֵיר הַמַּזְבְּחָא וְשֵׁירָא דְּאִשְׁתָּאַר בְּדַם יִתְמְצֵי לִיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא חַטָּאתָא הוּא: י וְאֶת־ הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: וְאֶת־הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: וְיָת תְּנִינָא יַעְבֵּד עֲלָתָא כְּדָחֲזֵי וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא מֵחוֹבְתֵהּ דִּי חָב וְיִשְׁתְּבֵק לֵהּ: ס

שבויעי יא וְאִם־לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ לִשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת לְחַטָּאת לֹא־יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הִוא: וְאִם־לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ לִשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת לְחַטָּאת לֹא־יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הִוא: וְאִם לָא תַדְבֵּק יְדֵהּ לְתְרִין שַׁפְנִינִין אוֹ לִתְרֵין בְּנֵי יוֹנָה וְיַיתֵי יָת קָרְבָּנֵהּ דִּי חָב חַד מִן עַסְרָא בְּתַלַת סְאִין סֹלֶתָא לְחַטָּאתָא לָא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הִוא: וְיַיתֵי יָתַהּ לְוָת כָּהֲנָא וְיִקְמֹץ כָּהֲנָא מִנַּהּ מְלֵי קֻמְצֵהּ יָת אַדְכָּרְתַּהּ וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא עַל קָרְבְּנַיָּא דַּיְיָ חַטָּאתָא הִיא: ג וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה: וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתָו אֲשֶׁר־חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה: וִיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא עַל חוֹבְתֵהּ דִּי חָב מֵחָדָא מֵאִלֵּין וְיִשְׁתְּבֵק לֵהּ וִיהֵי לְכָהֲנָא כְּמִנְחָתָא: ס ד וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: יְשַׁוִּי עֲלַהּ מִשְׁחָא וְלָא יִתֵּן עֲלַהּ לְבֻנְתָּא אֲרֵי חַטָּאתָא הִיא: יב וְהֵבִיאָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן ׀ מְמַּנָּה מְלוֹא קֻמְצוֹ אֶת־אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה חַטָּאת הִוא: וְהֵבִיאָהּ אֶל־כָּהֲנָא וְקָמַץ כָּהֲנָא ׀ מִמַּנָּה מְלוֹא קֻמְצוֹ אֶת־אַזְכָּרְתָּהּ וְהִקְטִיר מַדְבְּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה חַטָּאת הִוא: וְיַיתְנִנַּהּ לְוָת כָּהֲנָא וְיִקְמוֹץ כָּהֲנָא מִנַּהּ מְלֵי קֻמְצֵהּ יָת אַדְכָּרְתַּהּ וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא עַל קָרְבְּנַיָּא דַּיְיָ חַטָּאתָא הִיא: יג וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה: וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה: וִיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא עַל חוֹבְתֵהּ דִּי חָב מֵחָדָא מֵאִלֵּין וְיִשְׁתְּבֵק לֵהּ וִיהֵי לְכָהֲנָא כְּמִנְחָתָא: ס יד וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וּמִלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: טו נֶפֶשׁ כִּי־תִמְעֹל מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְהוָה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף־שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל־הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם: נֶפֶשׁ כִּי־ תִמְעֹל מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְהוָה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף־שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל־הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם: אֲנַשׁ אֲרֵי יִשְׁקַר שְׁקַר וְיֵחוֹב בְּשָׁלוּ מִקּוּדְשַׁיָּא דַּיְיָ וְיַיתֵי יָת אַשְׁמֵהּ קֳדָם יְיָ דְּכַר שְׁלִים מִן עָנָא בְּפֵרָסָנֵהּ כְּסַף סְלְעִין בְּסֶלְעֵי קוּדְשָׁא לַאֲשָׁמָא: טז וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן־הַקֹּדֶשׁ יְשַׁלֵּם וְאֶת־חֲמִישִׁתוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן יְכַפֵּר עָלָיו בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ: וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן־הַקֹּדֶשׁ יְשַׁלֵּם וְאֶת־חֲמִישִׁתוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן יְכַפֵּר עָלָיו בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ: וְיָת דִּי חָב מִן קוּדְשָׁא יְשַׁלֵּם וְיָת חֻמְשֵׁהּ יוֹסֵף עֲלוֹהִי וְיִתֵּן יָתֵהּ לְכָהֲנָא וְכָהֲנָא יְכַפַּר עֲלוֹהִי בְּדִכְרָא דַּאֲשָׁמָא וְיִשְׁתְּבֵק לֵהּ: פ יז וְאִם־נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה

"קריאה של חיבה" בין אדם לחברו

מה התירוץ על קושיית רבינו הזקן על הפסוק "אדם כי יקריב מכם" לפי פשוטו של מקרא? • מדוע פתחה התורה בדיני קרבנות נדבה? • כאשר מדבר אדם עם חברו עליו להקדים לכך "קריאה של חיבה" • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א

נהוג בכל התוועדות של יום שבת קודש ללמוד פסוק בפרשת השבוע עם פירוש רש"י, עניין בהערות אאמו"ר על הזוהר של פרשת השבוע, הלכה בשיעור היומי ברמב"ם וכן לבאר הלימוד וההוראה בעבודת האדם לקונו, "והחי יתן אל לבו".

בנוגע לפירוש רש"י - נתעכב על מה שהעירו בהתחלת הפרשה:

א) על הפסוק[1] "ויקרא אל משה" - מפרש רש"י: "לכל דברות ולכל אמירות ולכל ציווים קדמה קריאה, לשון חיבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, שנאמר[2] וקרא זה אל זה. אבל לנביאי אומות העולם נגלה עליהן בלשון עראי וטומאה, שנאמר[3] ויקרא אלוקים אל בלעם".

ואינו מובן: מהו ההכרח בפשוטו של מקרא **לכל אריכות הדברים** שבפירוש רש"י?! לכאורה, ממה שכתוב "ויקרא אל משה" (ורק לאחרי זה "וידבר ה' וגו'") מוכרח רק ש"לכל דיברות כו' קדמה קריאה", אבל מהו ההכרח לבאר בארוכה על דבר החיבה שבקריאה, ולא עוד, אלא, להוסיף ולהדגיש החילוק שבין משה רבינו לנביאי אומות העולם?!

ב) על הפסוק[4] "אדם כי יקריב מכם" - ידועה הקושיא שמביא אדמו"ר הזקן[5] "דהוה ליה למימר מלת מכם קודם כי יקריב, היינו, אדם מכם כי יקריב". והרי, קושיא זו היא (לא רק על דרך החסידות, אלא) גם **בפשטות הכתובים**, וכפי שמצינו שפשטני המקרא[6] מתעכבים על דיוק זה. ואילו רש"י - אינו מבאר דיוק זה?!

ב

[...] הביאור בפירוש רש"י - "ויקרא אל משה":

הסיבה לכך שרש"י מאריך בעניין הקדמת הקריאה, היא, להיותו עניין כללי בכל התורה כולה - "**לכל** דברות ולכל אמירות ולכל ציווים קדמה קריאה".

וההסברה בזה:

"ויקרא אל משה" - עם היותו התחלת ספר חדש, הרי הוא **בהמשך** לסוף פרשת פקודי, שבה מסופר אודות הקמת המשכן, עד ל"ויכס הענן את אוהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן"[7], "**ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן**"[8], ובהמשך לזה[9] - "**ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל**

1) פרשתנו א, א.
2) ישעיה ו, ג.
3) בלק כג, ד. וראה גם פירוש רש"י שם.
4) פרשתנו שם, ב.
5) ליקוטי תורה פרשתנו ב, ב.
6) רמב"ן, ראב"ע, ספורנו ועוד.
7) מ, לד.
8) שם, לה.
9) ראה גם שיחת שבת פרשת ויקרא תשמ"ה סעיף יט (התוועדויות חלק ג עמ' 1603).

יֵיתִי קָרְבָּנֵהּ לְחַטָּאתָא נָקְבָא שְׁלֵמְתָּא יַיְתְנֵהּ׃
לג וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט
אֹתָהּ לְחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה׃
וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ
לְחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה׃ וְיִסְמוֹךְ
יָת יְדֵהּ עַל רֵישָׁא דְחַטָּאתָא וְיִכּוֹס יָתַהּ לְחַטָּאתָא
בְּאַתְרָא דִּי יִכּוֹס יָת עֲלָתָא׃ לד וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם
הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה
וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃ וְלָקַח
הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבְּעֵהּ וְנָתַן עַל־קַרְנֹת
מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד
הַמִּזְבֵּחַ׃ וְיַסֵּב כָּהֲנָא מִדָּמָא דְחַטָּאתָא בְּאֶצְבְּעֵהּ
וְיִתֵּן עַל קַרְנַת מַדְבְּחָא דַּעֲלָתָא וְיָת כָּל דְּמַהּ
יֵשׁוֹד לִיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא׃ לה וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר
כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב הַכֶּשֶׂב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים
וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֹתָם הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה
וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא
וְנִסְלַח לוֹ׃ וְיָת כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כְּאָרַח תּוֹרַבְתָּא
דְּנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וְיַסֵּק כָּהֲנָא יָתְהוֹן לְמַדְבְּחָא עַל קָרְבְּנַיָּא דַיְיָ
וִיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא עַל חוֹבְתֵהּ דִּי חָב וְיִשְׁתְּבֵק
לֵהּ׃ פ א וְנֶפֶשׁ כִּי־תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה
וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם־לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא
עֲוֹנוֹ׃ וְנַפְשָׁא כְּי־תֶחֱטֵי וְשָׁמְעָה קָל אָלָה וְהוּא עַד
אוֹ חֲזָא אוֹ יְדָע אִם־לָא יַחֲוֵי וְיִקַּבֵּל חוֹבֵהּ׃ ב אוֹ נֶפֶשׁ
אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל־דָּבָר טָמֵא אוֹ בִנְבֶלַת חַיָּה
טְמֵאָה אוֹ בִנְבֵלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בִנְבֶלַת
שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם׃ אוֹ אֱנָשׁ דִּי
יִקְרַב בְּכָל מִדְּעַם מְסָאֲב אוֹ בִנְבֶלַת חַיְתָא
מְסָאֲבָא אוֹ בִנְבֶלַת בְּעִירָא מְסָאֲבָא אוֹ בִנְבֶלַת
רְחָשָׁא מְסָאֲב וְיהֵי מְכַסָּא מִנֵּהּ וְהוּא מְסָאֲב וְחָב׃
ג אוֹ כִי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר
יִטְמָא בָּהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם׃ אוֹ
כִּי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא
בָּהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם׃ אוֹ אֲרֵי יִקְרַב
בְּסוֹאֲבַת אֱנָשָׁא לְכָל סוֹבְתֵהּ דִּי יִסְתָּאַב בַּהּ וְיהֵי
מְכַסָּא מִנֵּהּ וְהוּא יָדַע וְחָב׃ ד אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע
לְבַטֵּא בִשְׂפָתַיִם לְהָרַע ׀ אוֹ לְהֵיטִיב לְכֹל אֲשֶׁר
יְבַטֵּא הָאָדָם בִּשְׁבֻעָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא־יָדַע
וְאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה׃ אוֹ נַפְשָׁא כִּי תִשְׁתַּבַּע לְבַטָּאָ
בִשְׂפָתַיִם לְהָרַע ׀ אוֹ לְהֵיטִיב לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא
הָאָדָם בִּשְׁבוּעָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא־יָדַע וְאָשֵׁם
לְאַחַת מֵאִלֵּין׃ וְהָיָה כִּי־יֶאְשַׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה
וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ׃ וְהָיָה כִּי־יֶאְשַׁם
לְאַחַת מֵאִלֵּין וְיִתְוַדֵּא דִּי חָב עֲלַהּ׃ וְיהֵי
אֲרֵי יֵחוֹב לַחֲדָא מֵאִלֵּין וְיִוַדֵּי דִּי חָב עֲלַהּ׃
ו וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר
חָטָא נְקֵבָה מִן־הַצֹּאן כִּשְׂבָּה אוֹ־שְׂעִירַת עִזִּים
לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ׃ וְהֵבִיא
אֶת־אֲשָׁמֵהּ קֳדָם יְיָ עַל חַטָּאתָא דִּי חָב נְקֵבָה
מִן־הַצֹּאן כִּשְׂבָּה אוֹ־שְׂעִירַת עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר
עָלָיו כָּהֲנָא מִן חַטָּאתֵהּ׃ ז וְאִם־לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא
אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ־שְׁנֵי
בְנֵי־יוֹנָה לַיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה׃

הַקָּהָל הִוא: וַיִּפֵּק יָת תּוֹרָא לְמַבְרָא לְמַשְׁרְיָתָא
וְאוֹקִיד יָתֵהּ כְּמָא דִי אוֹקִיד יָת תּוֹרָא קַדְמָאָה
חַטַּאת קְהָלָא הוּא׃ כב אֲשֶׁר נָשִׂיא יֶחֱטָא וְעָשָׂה
אַחַת מִכָּל־מִצוֹת יְהוָה אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא־
תֵעָשֶׂינָה בִּשְׁגָגָה וְאָשֵׁם: אֲשֶׁר נְשִׂיא יֶחֱטָא
וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל־מִצוֹת יְהוָה אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא־
תֵעָשֶׂינָה בִּשְׁגָגָה וְאָשֵׁם: אִם רַבָּא יֶחוֹב וְיַעְבֵּד חַד
מִכָּל פִּקּוֹדַיָּא דַיְיָ אֱלָהֵהּ דִּי לָא כָשְׁרִין לְאִתְעַבָּדָא
בְּשָׁלוּ וְיֶחוֹב׃ פ כג אוֹ־הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר
חָטָא בָהּ וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ שְׂעִיר עִזִּים זָכָר
תָּמִים: אוֹ־הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ
וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ שְׂעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים: אוֹ
אִתְיְדַע לֵהּ חוֹבְתֵהּ דִּי חַב בַּהּ וְיַיְתִי יָת קָרְבָּנֵהּ
צְפִיר בַּר עִזִּין דְּכַר שְׁלִים׃ כד וְסָמַךְ יָדוֹ עַל־
רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר־יִשְׁחַט
אֶת־הָעֹלָה לִפְנֵי יְהוָה חַטָּאת הִוא: וְסָמַךְ יָדוֹ
עַל־רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר־יִשְׁחַט
אֶת־הָעֹלָה לִפְנֵי יְהוָה חַטָּאת הִוא: וְסָמַךְ יָדֵהּ
עַל רֵישָׁא דִצְפִירָא וְיִכּוֹס יָתֵהּ בַּאֲתַר דְּיִכַּס יָת
עֲלָתָא לָקֳדָם יְיָ חַטָּאתָא הוּא׃ כה וְלָקַח הַכֹּהֵן
מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנֹת מִזְבַּח
הָעֹלָה וְאֶת־דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה:
וְלָקַח כָּהֲנָא מִדַּם חַטָּאתָא בְּאֶצְבְּעֵהּ וְיִתֵּן עַל
קַרְנַת מַדְבְּחָא דַעֲלָתָא וְיָת דָּמֵהּ יֵשׁוֹד לִיסוֹדָא
דְּמַדְבְּחָא: כו וְאֶת־כָּל־חֶלְבּוֹ יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כְּחֶלֶב זֶבַח הַשְּׁלָמִים
וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ: וְאֶת־כָּל־
חֶלְבֵּהּ יַקְטֵר מַדְבְּחָה כְּחֵלֶב נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וִיכַפַּר
עֲלוֹהִי כָּהֲנָא מֵחוֹבְתֵהּ וְיִשְׁתְּבֵק לֵהּ׃ פ
שישי כז וְאִם־נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה מֵעַם
הָאָרֶץ בַּעֲשֹׂתָהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר
לֹא־תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁם: וְאִם־נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא
בִּשְׁגָגָה מֵעַם הָאָרֶץ בַּעֲשֹׂתָהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יְהוָה
אֲשֶׁר לֹא־תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁם: וְאִם אֲנָשׁ חַד יֶחוֹב
בְּשָׁלוּ מֵעַמָּא דְאַרְעָא בְּמֶעְבְּדַהּ חַד מִפִּקּוֹדַיָּא דַיְיָ
דִּי לָא כָשְׁרִין לְאִתְעַבָּדָא וְיֶחוֹב׃ כח אוֹ הוֹדַע
אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת
עִזִּים תְּמִימָה נְקֵבָה עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא:
אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ
שְׂעִירַת עִזִּים תְּמִימָה נְקֵבָה עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר
חָטָא: אוֹ אִתְיְדַע לֵהּ חוֹבְתֵהּ דִּי חָב וְיַיְתִי קָרְבָּנֵהּ
צְפִירַת עִזִּין שְׁלֵמְתָּא נְקוּבְתָא עַל חוֹבְתֵהּ דִּי חָב:
כט וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט
אֶת־הַחַטָּאת בִּמְקוֹם הָעֹלָה: וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל
רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֶת־הַחַטָּאת בִּמְקוֹם הָעֹלָה:
וְיִסְמוֹךְ יָת יְדֵהּ עַל רֵישׁ חַטָּאתָא וְיִכּוֹס יָת
חַטָּאתָא בַּאֲתַר דַּעֲלָתָא׃ ל וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ
בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־
דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: וְלָקַח הַכֹּהֵן
מִדָּמָהּ בְּאֶצְבְּעֵהּ וְיִתֵּן עַל־קַרְנַת מַדְבְּחָא
וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יֵשׁוֹד לִיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא: לא וְאֶת־
כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר הוּסַר חֵלֶב מֵעַל זֶבַח
הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ
לַיהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לוֹ: וְאֶת־כָּל־
חֶלְבָּהּ יָסִיר כְּחֵלֶב נִכְסַת אֲלֶף וְיַקְטֵר כָּהֲנָא
לְמַדְבְּחָא לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ וִיכַפַּר עֲלוֹהִי
כָּהֲנָא וְיִשְׁתְּבֵק לֵהּ׃ פ לב וְאִם־כֶּבֶשׂ יָבִיא קָרְבָּנוֹ
לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה: וְאִם־כֶּבֶשׂ יָבִיא
קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה: וְאִם אִמַּר

מועד לאמר", שאז, "נכנס[10] ומדבר עמו"[11].

[ולהעיר, שכאשר לומדים חומש רק מערב שבת לערב שבת, רחמנא ליצלן, אזי יכולים לחשוב שפרשת ויקרא הוא עניין בפני עצמו שאינו שייך לפרשת פקודי, שהרי, בינתיים עבר שבוע שלם... אבל, על פי סדר הלימוד הראוי, שיש ללמוד תורה שבכתב בכל יום, מתחילים פרשת ויקרא מיד לאחרי שמסיימים פרשת פקודי.

ובהדגשה יתירה בנידון דידן, שפרשת פקודי היא סיום ספר שלם (ספר שמות) - שאז צריך להיות הסדר ד"מתכיפין התחלה להשלמה"[12] (לסמוך התחלת ספר ויקרא לסיום ספר שמות), כדי לשלול עניין של קטרוג ("שלא ירגל בעם זו לשקרה"[13]) בנוגע לקשר דישראל עם אורייתא וקודשא בריך הוא כו']**.**

ומזה מובן, ש"ויקרא אל משה" אינו עניין פרטי השייך רק לדיבור הסמוך אליו (פרשת הקרבנות), כי אם, עניין כללי באופן דיבורו של הקדוש ברוך הוא למשה לאחרי הקמת המשכן (במשך כל ארבעים שנה[14]) - "ויקרא אל משה (ורק לאחרי זה) וידבר ה' אליו מאוהל מועד" - ש"לכל דברות ולכל אמירות ולכל ציווים קדמה קריאה".

ומכיון שהכתוב מלמדנו על דבר הקריאה ("ויקרא אל משה") כענין כללי באופן דיבורו של הקדוש ברוך הוא למשה בכל הפרשיות שלאחרי זה - לכן מאריך רש"י בביאור מעלת וחשיבות הקריאה: "לשון חיבה, לשון שמלאכי השרת משתמשין בו, שנאמר וקרא זה אל זה", ומוסיף בהדגשת החיבה ד"ויקרא אל משה" - שעניין זה אינו אלא למשה, "אבל לנביאי אומות העולם נגלה עליהן בלשון עראי וטומאה, שנאמר ויקרא אלוקים אל בלעם".

הדגשת החיבה ד"ויקרא אל משה" היא, שעניין זה אינו אלא למשה, "אבל לנביאי אומות העולם נגלה עליהן בלשון עראי וטומאה, שנאמר ויקרא אלוקים אל בלעם"

ג

ויש להוסיף ולבאר דיוק לשון רש"י "לכל דברות ולכל אמירות ולכל ציווים קדמה קריאה" - שהם שלושה סוגים, ובאופן דלא זו אף זו:

"דברות": דיבור - "אין דיבור בכל מקום אלא לשון קשה, וכן הוא אומר[15] דיבר האיש אדוני הארץ אתנו קשות"[16]. ולכן, לפני הדיבור בלשון קשה, מובן, שיש להקדים קריאה - לשון חיבה, כדי שלא ייבהל כו'.

"אמירות": אמירה - היא לשון רכה[17]. ומכיון שכן, יש מקום לומר שאין צורך להקדים קריאה, לשון חיבה, שהרי, בלאו הכי פונה אליו בלשון רכה. וזהו החידוש שגם "לכל אמירות... קדמה קריאה".

"ציווים": בעניין של ציווי - הקדמת קריאה, לשון חיבה, היא לא רק מיותרת, אלא אדרבה - בסתירה (לכאורה) לסגנון של ציווי, שהרי, ציווי הוא באופן חד משמעי שאין לזוז ממנו כמלא נימא, ואילו כשמקדימים קריאה בלשון חיבה, יכול הדבר להחליש את תוקף הציווי, נתינת מקום לשאלות אולי אפשר לעשות באופן אחר וכיוצא בזה. ולכן מוסיף רש"י חידוש גדול יותר - שאפילו "לכל ציווים קדמה קריאה".**

10) פירוש רש"י פקודי שם, לה.
11) ועל דרך מה שנאמר בסוף פרשת משפטים: "וישכון כבוד ה' על הר סיני גו' ויקרא אל משה גו' ויבוא משה בתוך הענן", "עשה הקדוש ברוך הוא למשה שביל בתוכו" (פירוש רש"י שם).
12) "מרשות" לחתן בראשית.
13) "מרשות" הנ"ל.
14) ומסתברא מילתא שכן היה גם לפני הקמת המשכן, דזיל בתר טעמא. אלא, שעניין זה נתפרש בתורה בנוגע לדיבור שהיה לאחרי הקמת המשכן, על דרך נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה (מגילה יד, א).
15) מקץ מב, ל.
16) פירוש רש"י בהעלותך יב, א.
17) ראה פירוש רש"י יתרו יט, ג.

ד

ביאור הלימוד וההוראה - "והחי יתן אל לבו":

אם בנוגע לדיבורו של הקדוש ברוך למשה קדמה קריאה, לשון חיבה, אף שגם בלאו הכי מובן וגם פשוט גודל החיבה של הקדוש ברוך הוא למשה, וכן החיבה של משה לקדוש ברוך הוא - בנוגע לדיבורו של **כל אחד ואחד עם חברו**, על אחת כמה וכמה שצריך להיות הקדמת קריאה, לשון חיבה.

ובפרטיות יותר:

גם כאשר צריך לדבר עם חברו דברים קשים, על פי הציווי[18] "הוכח תוכיח את עמיתך" - צריך להקדים קריאה בלשון חיבה [נוסף לכך שדברי התוכחה עצמם צריך לאמרם "בנחת ובלשון רכה", כמו שכתב רבינו הזקן בשולחן ערוך שלו, הן בחלק אורח חיים[19], והן בחלק חושן משפט[20]], ובלשון חז"ל[21] "שמאל דוחה וימין מקרבת", היינו, שגם כאשר צריך להיות עניין של דחיה, הרי, נוסף לכך שהדחיה אינה אלא ביד שמאל, יד כהה (באופן של חלישות), יש להקדים לפני זה העניין ד"ימין מקרבת"[22].

ועל דרך זה כשמדבר עמו בלשון רכה - שלא יחשוב שמספיקה העובדה ש"יורד" לדבר עם פלוני שלמטה מערכו כו'. אלא, גם אז צריך להוסיף ולהקדים אמירה בלשון חיבה, במכל שכן וקל וחומר מאופן הנהגתו של הקדוש ברוך הוא בדיבור למשה, כנ"ל.

18) קדושים יט, יז.
19) סימן קנו סעיף ח.
20) הלכות אונאה סעיף ל.
21) סוטה מז, א. סנהדרין קז, ב. הלכות תלמוד תורה לאדמו"ר הזקן פרק ד סעיף יז.
22) ראה ליקוטי שיחות חלק יז עמ' 73 ואילך.

ה

הביאור בפסוק "אדם כי יקריב מכם":

ובהקדים - הביאור בפירוש רש"י זה[23] - "אדם כי יקריב מכם", "כישקריב, בקרבנות נדבה דיבר הענין", דלכאורה, מכיון שרש"י מבאר הדיוק ד"כי יקריב", "כשיקריב", שאין זה חובה, אלא נדבה - מדוע מעתיק גם התיבות "אדם . . מכם"?

> גם כאשר צריך לדבר עם חברו דברים קשים, על פי הציווי "הוכח תוכיח את עמיתך" - צריך להקדים קריאה בלשון חיבה [נוסף לכך שדברי התוכחה עצמם צריך לאמרם בנחת ובלשון רכה"

ויש לומר הביאור בזה:

בנוגע להתחלת הפרשה של ציווי הקרבנות ב"קרבנות נדבה" ("כי יקריב", "כשיקריב") - יש שאלה פשוטה: מדוע פותח הכתוב ב"קרבנות נדבה" - איפכא מסתברא, שלכל לראש צריך לידע דיני הקרבנות שחייבים להביאם, "קרבנות חובה", ורק אחר כך להוסיף את הדינים של קרבנות שאין חיוב בהבאתם, כי אם בתורת נדבה, "קרבנות נדבה"?!

ומכיון שכן, מקום לומר שהכתוב הקדים "קרבנות נדבה" כדי לפתוח בעניין השייך לכל בני האדם ("אדם כי יקריב"), היינו, לא רק לבני ישראל, אלא גם לאומות העולם, ש"נודרים נדרים ונדבות כישראל"[24], שאצלם לא שייך קרבנות חובה, כי אם קרבנות נדבה.

ולכן מעתיק רש"י גם תיבת "אדם כי יקריב מכם" - להדגיש שהכתוב מדבר אודות בני ישראל דווקא[25], ואף על פי כן, מכיון שנאמר "כי יקריב", "כשיקריב", על כורחך צריך לומר ש"בקרבנות נדבה דיבר הענין".

23) בהבא לקמן – ראה גם ליקוטי שיחות חלק יב בתחילתו.
24) פירוש רש"י אמור כב, כה.
25) ולהעיר, שעל דרך ההלכה דרשינן מתיבת "מכם" למעט (אפילו) מומר (עירובין סט, א. חולין ה, א. רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ג הלכה ד).

תַּרְבָּא דִּי עֲלֵיהֶן דִּי עַל גִּסְסָיָא וְיָת חַצְרָא דְּעַל
כַּבְדָּא עַל כָּלְיָתָא יְעַדְּנִנַּהּ׃ ג כַּאֲשֶׁר יוּרַם מִשּׁוֹר
זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל מִזְבַּח
הָעֹלָה: כַּאֲשֶׁר יוּרַם מִשּׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים
וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל מִזְבַּח הָעֹלָה: כְּמָא דִי
מִתַּפְרַשׁ מִתּוֹר נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וְיַסֵּקִנּוּן כַּהֲנָא עַל
מַדְבְּחָא דַּעֲלָתָא׃ יא וְאֶת־עוֹר הַפָּר וְאֶת־כָּל־
בְּשָׂרוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְעַל־כְּרָעָיו וְקִרְבּוֹ וּפִרְשׁוֹ:
וְאֶת־עוֹר הַפָּר וְאֶת־כָּל־בְּשָׂרוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְעַל־
כְּרָעָיו וְקִרְבּוֹ וּפִרְשׁוֹ: וְיָת מְשַׁךְ תּוֹרָא וְיָת כָּל
בִּסְרֵהּ עַל רֵישֵׁהּ וְעַל כְּרָעוֹהִי וְגַוֵּהּ וְאָכְלֵהּ׃
יב וְהוֹצִיא אֶת־כָּל־הַפָּר אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־
מָקוֹם טָהוֹר אֶל־שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל־
עֵצִים בָּאֵשׁ עַל־שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף: וְהוֹצִיא
אֶת־כָּל־הַפָּר אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר
אֶל־שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל־עֵצִים בָּאֵשׁ עַל־
שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף: וְיָת כָּל תּוֹרָא מִבְּרָא
לְמַשְׁרִיתָא לַאֲתַר דְּכִי מֵית מִישַׁד קִטְמָא
וְיוֹקִיד יָתֵהּ עַל אָעַיָּא בְּאֶשָּׁתָא עַל אֲתַר בֵּית מִישַׁד
קִטְמָא יִתּוֹקָד׃ פ יג וְאִם כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ
וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל־
מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמוּ: וְאִם
כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל
וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־תֵעָשֶׂינָה
וְאָשֵׁמוּ: וְאִם כָּל כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל יִשְׁתְּלוֹן וְיֶהֵי
מְכַסָּא פִּתְגָמָא מֵעֵינֵי קְהָלָא וְיַעְבְּדוּן חַד מִכָּל
פִּקּוֹדַיָּא דַיְיָ דִי לָא כְשָׁרִין לְאִתְעֲבָדָא וְיִחוֹבוּן׃
יד וְנוֹדְעָה הַחַטָּאת אֲשֶׁר חָטְאוּ עָלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ
הַקָּהָל פַּר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְהֵבִיאוּ אֹתוֹ לִפְנֵי
אֹהֶל מוֹעֵד: וְנוֹדְעָה חַטָּאתָא דַּחֲטוֹ עֲלַהּ
וְיַקְרְבוּן קְהָלָא תּוֹר בַּר תּוֹרֵי לְחַטָּאתָא וְיַיְתוּן יָתֵהּ
לְקֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ טו וְסָמְכוּ זִקְנֵי הָעֵדָה אֶת־

יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה וְשָׁחַט אֶת־
הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה: וְסָמְכוּ זַכְוָתָא סָבֵי כְנִשְׁתָּא יָת יְדֵיהוֹן
עַל רֵישׁ תּוֹרָא קֳדָם יְיָ וְיִכּוֹס יָת תּוֹרָא קֳדָם יְיָ׃ טז וְהֵבִיא
הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד:
וְהֵבִיא הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד:
וְיַעַל כַּהֲנָא רַבָּא מִן דְּמָא דְתוֹרָא לְמַשְׁכַּן זִמְנָא׃
יז וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶצְבָּעוֹ מִן־הַדָּם וְהִזָּה שֶׁבַע
פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת פְּנֵי הַפָּרֹכֶת: וְטָבַל הַכֹּהֵן
אֶצְבְּעֵהּ מִן־הַדָּם וְהִזֵּה שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת
פְּנֵי הַפָּרֹכֶת: וְיִטְבּוֹל כַּהֲנָא אֶצְבְּעֵהּ מִן דְּמָא וְיַדֵּי
שְׁבַע זִמְנִין קֳדָם יְיָ (יָת) קֳדָם פָּרֻכְתָּא׃ יח וּמִן־
הַדָּם יִתֵּן | עַל־קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה
אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל־הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד
מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וּמִן דְּמָא יִתֵּן עַל
קַרְנַת מַדְבְּחָא דִי קֳדָם יְיָ דִי בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת כָּל
דְּמָא יֵשׁוֹד לִיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא דַּעֲלָתָא דִי בִתְרַע
מַשְׁכַּן זִמְנָא: יט וְאֶת כָּל־חֶלְבּוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ
וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה: וְאֶת כָּל־חֶלְבּוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ
וְהִקְטֵיר הַמִּזְבְּחָה: וְיָת כָּל תַּרְבֵּהּ יַפְרֵשׁ מִנֵּהּ וְיַסֵּק
לְמַדְבְּחָא: כ וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר
הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה־לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח
לָהֶם: וְעָשָׂה לַפָּר כְּמָא דִי עֲבַד לְתוֹרָא דְחַטָּאתָא כֵּן
יַעֲשֶׂה־לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם כָּהֲנָא וְיִשְׁתְּבֵק לְהוֹן:
וַיַּעֲבֵד לְתוֹרָא כְּמָא דִי עֲבַד לְתוֹרָא דְחַטָּאתָא כֵּן יַעֲבֵד
לֵהּ וִיכַפַּר עֲלֵיהוֹן כָּהֲנָא וְיִשְׁתְּבֵק לְהוֹן׃
כא וְהוֹצִיא אֶת־הַפָּר אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרַף
אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף אֶת הַפָּר הָרִאשׁוֹן חַטַּאת
הַקָּהָל הִוא: וְהוֹצִיא אֶת־הַפָּר אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה

הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה: וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב
אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־
הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה: וְיָצְתָה בָּלְיָן וְיָצְתָה
תַּרְבָּא דִּי עֲלֵיהֵן דִּי עַל גִּסְסָיָא וְיָצְתָה חִצְרָא דִּי עַל
כַּבְדָּא עַל כָּלְיָתָא יֶעְדִּנַּהּ: טז וְהַקְטִירָם הַכֹּהֵן
הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ כָּל־חֵלֶב
לַיהוָה: וְהַקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה
לְרֵיחַ נִיחֹחַ כָּל־חֵלֶב לַיהוָה: וַיִסְקוּן כַּהֲנָא
לְמַדְבְּחָא לְחֵם קָרְבָּנָא לְאִתְקַבְּלָא בְּרַעֲוָא כָּל
תַּרְבָּא קֳדָם יְיָ: יז חְקַת עוֹלָם לְדָרֹתֵיכֶם בְּכֹל
מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל־חֵלֶב וְכָל־דָּם לֹא תֹאכֵלוּ: חְקַת
עָלְמָא לְדָרָתֵיכוֹן בְּכֹל מוֹשְׁבָתֵיכוֹן כָּל־חֵלֶב וְכָל־
דָּם לָא תֵאכְלוּ: קְיָם עָלָם לְדָרָתֵיכוֹן בְּכֹל
מוֹתְבָנֵיכוֹן כָּל תַּרְבָּא וְכָל דְּמָא לָא תֵיכְלוּן: פ
חמישי א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לְאמֹר: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה
לְמֵימָר: ב דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֶפֶשׁ
כִּי־תֶחֱטָא בִשְׁגָגָה מִכֹּל מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא
תֵעָשֶׂינָה וְעָשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל נַפְשָׁא אֲרֵי תֶחֱטֵי בְּסָהֲדוּתָא מִכֹּל פִּקּוּדַיָּא
דַּייָ דִּי לָא יִתְעֲבְדָן וְיַעֲבֵד
מִן חַד מִנְּהוֹן: ג אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא
לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא
פַּר בֶּן־בָּקָר תָּמִים לַיהוָה לְחַטָּאת: אִם הַכָּהֵן
הַמְשִׁיחָא יֶחֱטֵי לְאַשְׁמַת עַמָּא וְיַקְרֵב עַל חַטָּאתֵהּ
אֲשֶׁר חָטָא פַּר בֶּן־בָּקָר תָּמִים לַיהוָה לְחַטָּאת: אִם
כַּהֲנָא רַבָּא יֵחוֹב לְחוֹבַת עַמָּא וְיַקְרֵב עַל חוֹבְתֵהּ
דִּי חָב תּוֹר בַּר תּוֹרֵי שְׁלִים קֳדָם יְיָ לְחַטָּאתָא:
ד וְהֵבִיא אֶת־הַפָּר אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי
יְהוָה וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַפָּר וְשָׁחַט
אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה: וְהֵבִיא אֶת־תַּוְרָא לִתְרַע
אֹהֶל מוֹעֵד לְקֳדָם יְיָ וְיִסְמוֹךְ יָת יְדֵהּ עַל
רֵישׁ תּוֹרָא וְיִכּוֹס יָת תּוֹרָא קֳדָם יְיָ: ה וְקָרַח הַכֹּהֵן
הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר וְהֵבִיא אֹתוֹ אֶל־אֹהֶל
מוֹעֵד: וְקָרַח כָּהֲנָא מְשִׁיחָא מִדַּם תַּוְרָא וְהֵבִיא
אֹתוֹ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד: וְיִסַּב כָּהֲנָא רַבָּא מִדְּמָא
דְתוֹרָא וְיָעֵל יָתֵהּ לְמַשְׁכַּן זִמְנָא: ו וְטָבַל הַכֹּהֵן
אֶת־אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וְהִזָּה מִן־הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים
לִפְנֵי יְהוָה אֶת־פְּנֵי פָּרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ: וְטָבֵל כָּהֲנָא
אֶת־אֶצְבְּעֵהּ מִן דְּמָא וְיַזֵּי מִן דָּמָא שְׁבַע זִמְנִין קֳדָם
יְיָ לָקֳבֵל פָּרְכְתָא דְקוּדְשָׁא: ז וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן־הַדָּם
עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְהוָה
אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת | כָּל־דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ
אֶל־יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
וְיָתֵן כָּהֲנָא מִן דְּמָא עַל קַרְנַת
מַדְבְּחָא דְקָטוֹרֶת בּוּסְמִין לָקֳדָם יְיָ דִּי בְּמַשְׁכַּן
זִמְנָא וְיָת כָּל דְּמָא דְתוֹרָא יֵשׁוּד לִיסוֹדָא דְמַדְבְּחָא
דַּעֲלָתָא דִּי בִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא: ח וְאֶת־כָּל־חֵלֶב
פַּר הַחַטָּאת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה
עַל־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב:
וְאֶת־כָּל־חֵלֶב פַּר חַטָּאתָא יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת־הַחֵלֶב
הַמְכַסֶּה עַל־הַקֻּרְבָּא וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־
הַקֻּרְבָּא: וְיָת כָּל תַּרְבָּא דְתוֹרָא דְחַטָּאתָא יַפְרֵשׁ מִנֵּהּ
יָת תַּרְבָּא דְחָפֵי עַל גַּוָּא וְיָת כָּל תַּרְבָּא דִּי עַל גַּוָּא:
ט וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן
אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־
הַכְּלָיוֹת יְסִירֶנָּה: וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב
אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־
הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיוֹת יְסִירֶנָּה: וְיָת תַּרְתֵּין כָּלְיָן וְיָת

בביאור הטעם שהכתוב מקדים "קרבנות נדבה" - יש לומר בפשטות[26]:

קרבנות חובה - מוגבלים הם שאי אפשר להקריבם אלא מי שנתחייב בהם דווקא. ואפילו קרבן התמיד שמקריבים בכל יום, בבוקר ובין הערבים - אי אפשר להקריב כי אם שני כבשים ליום בלבד, ולא יותר.

מה שאין כן קרבנות נדבה - אין בהם הגבלה[27], כל הרוצה יכול להביא קרבן נדבה בכל זמן שירצה[28]. ועל פי זה מובן בפשטות הטעם שהכתוב מקדים נדבה - מכיון שקרבנות נדבה **מרובים יותר** מקרבנות חובה.

ואף שסדר ההקרבה הוא שמקריבים תחילה קרבן תמיד, קרבן חובה, ורק לאחרי זה אפשר להקריב קרבנות נדבה, כפי שילמד בן החמש בפרשה שלאחרי זה[29] "וערך עליה העולה"[30], "עולת תמיד היא תקדים"[31] - הרי, בלאו הכי מצינו בפרשת משפטים[32] העניין של הקרבת קרבנות לפני קרבן תמיד, ובמילא, יכול להיות גם הדיבור אודות קרבנות נדבה לפני קרבן תמיד.

ז

ובנוגע לדיוק בכתוב "אדם כי יקריב מכם", ולא "אדם מכם כי יקריב" - יש לומר בפשטות:

בפירוש רש"י בפרשיות שלפני זה מצינו כמה פעמים שרש"י כותב "סרס המקרא ופרשהו"[33], היינו, שיש לשנות סדר התיבות בכתוב.

ומזה מובן, שעל פי פשוטו של מקרא אין מקום להקשות על סדר התיבות שבכתוב. ועל דרך זה בנידון דידן, שאין להקשות מדוע נאמר "אדם כי יקריב מכם", ולא "אדם מכם כי יקריב", אלא, "סרס את המקרא ופרשהו", כאילו נאמר "אדם מכם כי יקריב".

(משיחת שבת פרשת ויקרא ה'תשמ"ח. תורת מנחם התוועדויות תשמ"ח ח"ב עמ' 684 ואילך. הנחת השומעים, בלתי מוגה)

סיכום

ביאורים בפירוש רש"י:

א) שאלה: על פסוק "ויקרא אל משה" כותב רש"י: "לכל דברות ולכל אמירות ולכל ציוויים קדמה קריאה, לשון חיבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, שנאמר וקרא זה אל זה. אבל לנביאי אומות העולם נגלה עליהן בלשון עראי וטומאה, שנאמר ויקרא אלוקים אל בלעם".

וצריך להבין מפני מה מאריך רש"י בדבריו ולבאר החילוק בין משה לנביאי הגויים?

תשובה: הפסוק "ויקרא אל משה" בא בהמשך לפסוקים המתארים את סדר כניסת משה למשכן ומתאר את סדר דיבור הקדוש ברוך הוא עם משה. לפי שזהו עניין כללי הנוגע לכל דברות ואמירות וציוויים" שבתורה, מאריך רש"י בביאורו.

מכאן נלמדת הוראה: כאשר מדבר אדם חברו – עליו להקדים לדיבור "קריאה של חיבה"...

26) בהבא לקמן – ראה גם ליקוטי שיחות חלק יז עמ' 9 ואילך באופן אחר. ושם (עמ' 15) מבאר גם השייכות ל"ויקרא כו' לשון חיבה".

27) ובפרט, על פי האמור שהכתוב מדבר כאן אודות קרבנות נדבה של בני ישראל ("אדם כי יקריב מכם") – כי, בנוגע לנדבות אומות העולם יש צורך בבדיקה יתירה ממומין, שהרי, יש דברים ש"לדידן הוה מומא ולדידהו לאו מומא הוא" (גיטין נו, א), מה שאין כן בנדבות בני ישראל, שמביאים מלכתחילה תמים כו'.

28) לא רק כשצריך כפרה על עשה או לאו שניתק לעשה (פירוש רש"י פרשתנו א, ד).

29) דאף שעדיין לא למדה, הרי, כשילמדנה תתעורר אצלו הקושיא. ובפרט שפרשה זו הובאה גם בסידור (כפי שרואה בסידור שלו), ונאמרת בכל יום על ידי אביו ורבו כו'.

30) צו ו, ה.

31) פירוש רש"י על הפסוק.

32) כד, ה.

33) ראה לדוגמא: בראשית ב, יט. שם יד, טו. ועוד.

ניצוצי רבי

מאת הרב **מרדכי־מנשה לאופר**

"קריאה של חיבה" בין אדם לחברו

בית הכנסת "צמח צדק" בעיר העתיקה הרב עזריאל זעליג סלונים נתבקש בשיחה-טלפונית שהתקיימה בקיץ תשכ"ז ממזכירות הרבי לחדש את הפעילות בבית הכנסת העתיק של חב"ד בעיר העתיקה אשר הרבי העניק לו את השם "בית הכנסת צמח צדק" לירות שמר שז"ר הביע נכונות 15,000 כיצד הגיב הרבי לתרומה של • להעביר לצורך שיקום המקום?

"תשכ"ז... מחדש בית הכנסת שעל שם כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" בירושלים עיר-הקודש העתיקה" (לוח "היום יום" - מתשמ"ב ואילך).

בעבר פרסמנו במדור זה (גליון קצח) רשימה על בית הכנסת; ושתי רשימות נוספות (גליונות תשכ"התשכ"ו) על ה'כולל' (שנוסד בשנת תשל"ב); [חומר נוסף מצוי בסדרת 'ימי תמימים' כרכים ג-ה, 'נשיא וחסיד' (תשנ"ט); 'עבד מלך' (ירושלים תשס"ח); 'תורת אמת' (תשע"ד)].

עתה מוסיפים אנו לפרסם חומר חדש שנחשף לאחרונה.

ה"בשורה (ה)טובה"

זהו נוסח הכרוז-הודעה שפורסמה בבתי הכנסת של חב"ד ובין האברכים החב"דיים בירושלים:

"ב"ה, ירושלים כ"ח מנ"א, תשכ"ז בשורה טובה והזמנה!

"לפי הוראת כ"ק אד"ש יתחדשו בשעטומו"צ התפילות בבית הכנסת חב"ד בעיר העתיקה. החל מיום אדר"ח אלול ש.ז.

"תפלת שחרית בכל בוקר של יום חול מכונית ת"ת חב"ד תסיע את המעונינים להשתתף בתפילה, הלוך וחזור.

"בכל בוקר יוצאת המכונית משיכון חב"ד, בשעה 5:45, ותתעכב ע"י השער האמצעי של שכ' מאה שערים.

"כ"א [כל אחד] מאנ"ש מתבקש להשתתף לפחות פעם אחת בשבוע בתפלה בביהכ"נ שבעיר העתיקה.

"למען הסדר יש להירשם לפני כן אצל הרב עזריאל סלונים, ולציין את היום המתאים שמתנדב להשתתף בתפילה".

את פרשת הדברים גולל הרב סלונים כעבור כעשרה חודשים במכתב ארוך שכתב ביום ז' סיון תשכ"ח:

"בית הכנסת ובית-המדרש והחצר שלו נבנה והי' שייך מימים ימימה, ועד לנפילת העיר העתיקה לכולל חב"ד (שאפילו את משרדיו החזיק שם), כידוע ומפורסם.

"באופן טבעי ביותר וללא כל התעוררות מבחוץ, טיכסתי עצה, מיד עם שחרור העיר העתיקה, על-דבר שיקום בית-הכנסת והחצר והשבתם למעשה לבעליהם החוקיים, כולל חב"ד...

"בשלהי מנחם-אב תשכ"ז, קיבלתי הוראה טלפונית מכ"ק אדמו"ר שליט"א, ובעקבותי[ה] מכתב קודש, לארגן תפלות ולימודי תורת הצ"צ החל מר"ח אלול והצורך לשקם את ביהכנ"ס וכו' - התמסרתי ביתר מרץ לענין. ביקרתי את נשיא המדינה מר שז"ר, שהבטיח הקצבת סכום של 15 אלף ל"י לצורך השיקום (ומענין, דרך אגב, פרט מסויים: סכום זה היה נראה די נכבד ביחס להוצאות הדרושות, ואילו כשבישרתי טלפונית לכ"ק אדמו"ר שליט"א ע"ד הוצאות הפגישה עם מר שז"ר - באה השאלה: "מער ניט?" [=לא יותר] רק לאחר מכן ראינו שהסכום אינו מספיק כלל וכלל...".

על ההוראה הטלפונית הראשונה - בשיחה עם

הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: וַיִּקְרֹב
מִנְכַּסַת קוּדְשַׁיָּא קֳרָבָנָא קֳדָם יְיָ יָת תַּרְבָּא דְּחָפֵי
יָת גַּוָּא וְיָת כָּל תַּרְבָּא דִּי עַל גַּוָּא: ד וְאֵת שְׁתֵּי
הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־
הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיוֹת
יְסִירֶנָּה: וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר
עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד
עַל־הַכְּלָיוֹת יְסִירֶנָּה: וְיָת תַּרְתֵּין כָּלְיָן וְיָת תַּרְבָּא
דִּי עֲלֵיהֶן דִּי עַל גִּסְסָיָא וְיָת חִצְרָא דְּעַל כַּבְדָּא
עַל כָּלְיָתָא יְעַדִּנַּהּ: ה וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנֵי־אַהֲרֹן
הַמִּזְבְּחָה עַל־הָעֹלָה אֲשֶׁר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר
עַל־הָאֵשׁ אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ
בְּנֵי־אַהֲרֹן הַמִּזְבְּחָה עַל־הָעֹלָה אֲשֶׁר עַל־הָעֵצִים
אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וְיִסְקוֹן
יָתֵהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לְמַדְבְּחָא עַל עָלְתָא דִּי עַל אָעֵיָא
דִּי עַל אֶשְׁתָּא קֳרַבָּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ: פ
ו וְאִם־מִן־הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה
זָכָר אוֹ נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ: וְאִם־מִן־הַצֹּאן
קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה זָכָר אוֹ נְקֵבָה תָּמִים
יַקְרִיבֶנּוּ: וְאִם מִן עָנָא קָרְבָּנֵהּ לְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא
קֳדָם יְיָ דְּכַר אוֹ נַקְבָּא שְׁלִים יְקָרְבִנֵּהּ: ז אִם־כֶּשֶׂב
הוּא־מַקְרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי
יְהוָה: אִם־כֶּשֶׂב הוּא־מַקְרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב
אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה: אִם אִמַּר הוּא מְקָרֵב יָת קָרְבָּנֵהּ
וְיִקְרֵב יָתֵהּ קֳדָם יְיָ: ח וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ
קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי
אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ
עַל־רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד
וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
וְיַסְמוֹךְ יָת יְדֵהּ עַל רֵישׁ קָרְבָּנֵהּ וְיִכּוֹס יָתֵהּ קֳדָם
מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִזְרְקוּן בְּנֵי אַהֲרֹן יָת דְּמֵהּ עַל
מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר: ט וְהִקְרִיב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים
אִשֶּׁה לַיהוָה חֶלְבּוֹ הָאַלְיָה תְּמִימָה לְעֻמַּת
הֶעָצֶה יְסִירֶנָּה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב
וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: וְהִקְרִיב מִזֶּבַח
הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיהוָה חֶלְבּוֹ הָאַלְיָה תְּמִימָה
לְעֻמַּת הֶעָצֶה יְסִירֶנָּה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־
הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: וְיָקְרֵב
מִנְכַּסַת קוּדְשַׁיָּא קֳרָבָנָא קֳדָם יְיָ תַּרְבֵּהּ אֲלִיָתָא
שְׁלִמְתָּא לָקֳבֵל שְׁזֵרְתָּא יֶעְדִּנַּהּ וְיָת תַּרְבָּא דְּחָפֵי
יָת גַּוָּא וְיָת כָּל תַּרְבָּא דִּי עַל גַּוָּא: י וְאֵת שְׁתֵּי
הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־
הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת
יְסִירֶנָּה: וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר
עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד
עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה: וְיָת תַּרְתֵּין כָּלְיָן וְיָת תַּרְבָּא
דִּי עֲלֵיהֶן דִּי עַל גִּסְסָיָא וְיָת חִצְרָא דְּעַל כַּבְדָּא
עַל כָּלְיָתָא יְעַדִּנַּהּ: יא וְהִקְטִירוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה
לֶחֶם אִשֶּׁה לַיהוָה: וְהִקְטִירוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה
לֶחֶם אִשֶּׁה לַיהוָה: וְיַסְקִנֵּהּ כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא לְחֵם
קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ: פ יב וְאִם־עֵז קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיבוֹ
לִפְנֵי יְהוָה: וְאִם־עֵז קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה:
וְאִם מִן בְּנֵי עִזָּיָא קָרְבָּנֵהּ וְיָקְרִבִנֵּהּ קֳדָם יְיָ:
יג וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי
אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־
הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְשָׁחַט
אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ
עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְיַסְמוֹךְ יָת יְדֵהּ עַל רֵישׁ
קָרְבָּנֵהּ וְיִכּוֹס יָתֵהּ קֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִזְרְקוּן בְּנֵי אַהֲרֹן
יָת דְּמֵהּ עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר: יד וְהִקְרִיב
מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה
אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב:
וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשֵּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֵלֶב
הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־
הַקֶּרֶב: וְיָקְרֵב מִנֵּהּ קָרְבָּנֵהּ קָרְבָּן קֳדָם יְיָ יָת תַּרְבָּא
דְּחָפֵי יָת גַּוָּא וְיָת כָּל תַּרְבָּא דִּי עַל גַּוָּא: טו וְאֵת
שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־
הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־

תֵּעָשֶׂה: וְאִם־מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בַּשֶּׁמֶן
תֵּעָשֶׂה: וְאִם מִנְחַת רִדְתָּא קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בְּמִשְׁח
תִּתְעַבֵּד: ח וְהֵבֵאתָ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה
מֵאֵלֶּה לַיהוָה וְהִקְרִיבָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ
אֶל־הַמִּזְבֵּחַ: וְהֵבִאתָ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה
מֵאֵלֶּה לַיהוָה וְהִקְרִיבָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ אֶל־
הַמִּזְבֵּחַ: וְתַיְתֵי יָת מִנְחָתָא דִּי יִתְעֲבֵד מֵאִלֵּין קֳדָם
יְיָ וְיִקָּרְבִינַהּ לְוָת כָּהֲנָא וְיִקָּרְבִנַהּ לְמַדְבְּחָא:
ט וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אַזְכָּרָתָהּ
וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:
וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר
הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וְיֵרִים כָּהֲנָא מִן
מִנְחְתָא יָת אְדְכָּרְתַהּ וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא קָרְבַּן
דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ: י וְהַנּוֹתֶרֶת מִן־הַמִּנְחָה
לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה:
וְהַנּוֹתֶרֶת מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים
מֵאִשֵּׁי יְהוָה: וּדְאִשְׁתְּאַר מִן מִנְחְתָא לְאַהֲרֹן
וְלִבְנוֹהִי קֻדָּשׁ קוּדְשִׁין מִקָּרְבָּנַיָּא דַיְיָ: יא כָּל־
הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ
כִּי כָל־שְׂאֹר וְכָל־דְּבַשׁ לֹא־תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה
לַיהוָה: כָּל־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה לָא
תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל־שְׂאוֹר וְכָל־דְּבַשׁ לֹא־תַקְטִירוּ
מִמֶּנּוּ אִשֵּׁה לַיהוָה: כָּל מִנְחְתָא דִּי תְקָרְבוּן קֳדָם
יְיָ לָא תִתְעֲבֵד חְמִיעַ אֲרֵי כָל חְמִיר וְכָל דְּבַשׁ לָא
תַסְּקוּן מִנֵּהּ קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ: יב קָרְבַּן רֵאשִׁית
תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יַעֲלוּ
לְרֵיחַ נִיחֹחַ: קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה
וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ: קָרְבַּן קֻדְמֵי
תְקָרְבוּן יָתְהוֹן קֳדָם יְיָ וּלְמַדְבְּחָא לָא יִתַּסְּקוּן
לְאִתְקַבָּלָא בְרַעֲוָא: יג וְכָל־קָרְבַּן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלַח
תִּמְלָח וְלֹא תַשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל
מִנְחָתֶךָ עַל כָּל־קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח: וְכָל־קָרְבַּן
מִנְחָתָךְ בַּמֶּלַח תִּמְלַח וְלָא תַשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית
אֱלָהָיִךְ מֵעַל מִנְחָתָךְ עַל כָּל־קָרְבָּנָךְ תַּקְרִיב מֶלַח:
וְכָל קָרְבַּן מִנְחָתְךָ בְּמִלְחָא תִמְלַח וְלָא תַבְטֵל
מֶלַח קְיָם אֱלָהָךְ מֵעַל מִנְחָתָךְ עַל כָּל קָרְבָּנָךְ
תָּקָרֵב מִלְחָא: ס יד וְאִם־תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים
לַיהוָה אָבִיב קָלִוי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב אֶת
מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ: וְאִם־תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים
לַיהוָה אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב אֶת
מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ: וְאִם תְּקָרֵב מִנְחַת בִּכּוּרִין קֳדָם יְיָ
אָבִיב קְלֵי בְנוּר פְּרוֹכָן רַכִּיכָן תְּקָרֵב יָת מִנְחַת
בִּכּוּרָךְ: טו וְנָתַתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְשַׂמְתָּ עָלֶיהָ לְבֹנָה
מִנְחָה הִוא: וְנָתַתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְשַׂמְתָּ עָלֶיהָ לְבֹנָה
מִנְחָה הִוא: וְתִתֵּן עָלַהּ מִשְׁחָא וּתְשַׁוִּי עָלַהּ
לְבֹנְתָא מִנְחָתָא הִיא: טז וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־
אַזְכָּרָתָהּ מִגְּרִשָׂהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל־לְבֹנָתָהּ
אִשֶּׁה לַיהוָה: וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־אַזְכָּרָתָהּ
מִגְּרִשָׂהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל־לְבֹנָתָהּ אִשֶּׁה לַיהוָה:
וַיִסֵּק כָּהֲנָא יָת אְדְכָּרְתַהּ מִגְּרְסַהּ וּמִמִּשְׁחַהּ עַל כָּל
לְבֹנְתַהּ קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ: פ

רביעי א וְאִם־זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ אִם מִן־הַבָּקָר
הוּא מַקְרִיב אִם־זָכָר אִם־נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ
לִפְנֵי יְהוָה: וְאִם־זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ אִם מִן־
הַבָּקָר הוּא מַקְרִיב אִם־זָכָר אִם־נְקֵבָה תָּמִים
יַקְרִיבֶנּוּ לִפְנֵי יְהוָה: וְאִם נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא קָרְבָּנֵהּ
אִם מִן תּוֹרֵי הוּא מְקָרֵיב אִם דְּכַר אִם נְקֵבָא
שְׁלִים יְקָרְבִינֵהּ קֳדָם יְיָ: ב וְסָמַךְ יָדוֹ עַל־רֹאשׁ
קָרְבָּנוֹ וּשְׁחָטוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן
הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְסָמַךְ יָדוֹ
עַל־רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וּשְׁחָטוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ
בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
וְיַסְמוֹךְ יָדֵהּ עַל רֵישׁ קָרְבָּנֵהּ וְיִכְסְנֵהּ בְּתָרַע מַשְׁכַּן
זִמְנָא וְיִזְרְקוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כָּהֲנַיָּא יָת דְּמָא עַל
מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר: ג וְהִקְרִיב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים
אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב
וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: וְהִקְרִיב מִזֶּבַח
הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־

ה"מזכירות" דיווח הרב עזריאל זעליג סלונים ביום ה' י"ח מנחם-אב תשכ"ז למר שז"ר:

"אני שמח להביא לידיעת כב' כי אמש היתה לי שיחה טלפונית עם כ"ק אדמו"ר שליט"א בענינים כלליים שונים, ובתוכם עורר כ"ק אדמו"ר שליט"א את דבר חידוש הישוב החבד"י בירושלים העתיקה, כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה להתחיל בראשית חודש אלול הבעל"ט בתפלות כל יום, והחל מח"י אלול - ג' פעמים בכל יום ושיעורי תורה שחרית וערבית. סיפרתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א ע"ד פגישתנו עם מע"כ [מעלת כבודו], והיום השלמתי במכתב את כל פרטי פגישתנו והבטחת כב[דו] לסייע לנו בכל הנושאים שהועלו, וביניהם גם ענין חב"ד בעיר העתיקה (נוסף על ענין בתי הספר שלנו).

"לאור זאת מצפה אני ומבקש שכב[ודו] יואיל להודיעני בהקדם בשורות טובות בדבר תוצאות פעולותיו בנידון, כיון שהזמן קצר מאד. "בכל הכבוד ובהוקרה, עזריאל עליג סלונים".

ודיווח נוסף למר שז"ר בעש"ק שופטים תשכ"ז:

"אודיע בזה כי העבודה בשיקום ביהכנ"ס בעיר העתיקה מתקדמת ב"ה והתפלות ושיעורי תורה מתקיימים שם ב"ה תמידין כסדרן בכל יום. ובישרתי על כך לכ"ק אדמו"ר שליט"א וגם הודעתי לו על נכונות כב' הנשיא להשתתף אתנו בהזדמנות קרובה בתפלה ואתקשר במיוחד לבירור הזמן הרצוי.

"כן אודיע בזה כי ידידנו ר' משה סגל קיבל ממני חדר בחצר ביהכנ"ס שבו הוא מתאכסן ולן בכל עת שהותו בירושלים. ובכך הריהו היהודי האזרחי הראשון שחידש את הישוב היהודי בירושלים העתיקה בפועל ממש, בליל ג' אלול כבר לן בשעטו"מ בחדרו בחצר חב"ד ברחוב חב"ד בירושלים העתיקה".

שיעורים בתורת הצמח-צדק

ושוב קוראים ברשימתו של הרע"ז סלונים:

"בר"ח חשון תשכ"ח הוחל בשעה-טובה-ומוצלחת בלימודי תורת הצמח-צדק בנגלה ובדא"ח על-ידי אברכים תלמידי-חכמים וחסידים המקבלים שכרם מקופת כולל חב"ד, ומוסעים על חשבוננו (ומדובר בסכום בלתי מבוטל להוצאות ההסעה), והם גם מתפללים שם במתינות".

חידוש התפילות

אבל לפני-כן:

"לקראת ר"ח אלול... חתמתי על חוזה עם קבלנים... שיכשירו בשלב ראשון חדר מסויים בחצר שבו יתקיימו באופן עראי התפלות והלימודים... האחריות הכספית היתה שלי. ואכן בר"ח אלול נפתחה עבודת ה' במקום בהתוועדות חסידית, לאחר שהתרוצצתי כמה וכמה פעמים להביא לשם ספר-תורה ארון-קודש ורהיטים, אנשים וכו'. מאותו יום ואילך התקיימו התפלות מדי בוקר.. אני עצמי טרחתי עם אנשים לשדלם לבוא להתפלל, ובמדת הצורך עוררתי אותם משנתם, והמכונית שלנו (עם כל ההוצאות הכרוכות בדבר) היא שהסיעה את המנין הלוך וחזור, וגם אני השתתפתי ב"ה מדי יום...

"תפלות ר"ה התקיימו בבית-המדרש המרווח ברוב עם, בארגוני הבלעדי: נוסף לריהוט שסידרתי, (באחריותו הכספית - עוד טרם נתקבלה פרוטה מן הסכום שהוקצב ע"י הממשלה), הכנתי בעלי תפילה ותקיעה ובעלי קריאה (ביום ראשון קראתי בעצמי בתורה), וקידושא רבא, וביום הראשון אף התפללתי בעצמי שם.

"...בערב-יום-הכיפורים הוכנסו גם החלונות המזוגגים, וקהל רב השתתף בתפילת יום-הכיפורים וכן בחג הסוכות. כל זה כמובן - באירגוני ובאחריותי הכספית. כך גם התקיימה הכנסת ספר תורה ברוב עם ובתהלוכה חגיגית בחול-המועד-סוכות ובית הכנסת היה מלא המון חוגג ושמח וכו' וכו', לפני-כן השגתי את הספר-תורה ומסרתי אותו להגהה (תמורת 50 ל"י) ואירגנתי תהלוכה ומודעות ותזמורת והתוועדות וכו' וכו'".

כבר בכ"ה תמוז מעלה הרעז"ס את תוכן פגישתו עם מר שז"ר:

"בפגישה שהיתה לי... עם כב' הנשיא סוכם לזרז את הצעדים להצבת גבול אלמנה בהחזרת עטרת חב"ד בעיר העתיקה לישנה.

"מובן - וכך גם אמר כב' הנשיא - שדרושים כאן צעדים מזורזים ונמרצים, ואילו טחנות הביוקרטיה טוחנות לאט לאט גם בנושא חשוב זה".

ואכן כך היה: הקדימו נעשה לנשמע. כך כתב בי"ב תשרי תשכ"ח מר יהודה תמיר ממשרד ראש הממשלה למנהל לשכת הנשיא שז"ר: "אנשי חב"ד הקדימו נעשה לנשמע, והיה צורך במאמץ רב להתגבר על ההליכים

המקובלים במשרדי הממשלה.

"אשר לעתיד, אעשה כל מאמץ להמשיך ולסייע בידך, אם כי "סדרי הממשל הטובים" מחייבים הסכמה ואישור בטרם מעשה ולא לאחריו.

ואכן כך היה כפי שדיווח רעז"ס למר שז"ר בערב שבת קודש פרשת ניצבים-וילך (כ"ד אלול) תשכ"ז:

"שלום וברכה,

"אנו שמחים להודיע כי עבודות שיקום מקדשנו המעט, ביהכנ"ס הצמח צדק, בתוככי ירושלים העתיקה ת"ו, התקדמו הרבה ואנו מתכוננים בעזה"י להתפלל בהיכל הקדש של ביהכנ"ס בימי ר"ה הבעל"ט.

"מר יהודה תמיר ועוזריו במשרד השיכון, מכינים לנו סכום של 10 אלפים ל"י שאושרו על ידם לאחר שהגשנו להם חשבון על עבודות גמורות המגיע לסכום כפול כמעט, מאחר ששכלול ביהכנ"ס (מלבד סדורים פנימיים ארון קדש, בימה, ריהוט וכו') יעלה כ-30 אלף ל"י ומאחר שגם 10 האלפים ל"י שאושרו לנו לא קבלנו למעשה בגלל הפרוצדורה הנהוגה בענין, עמדנו בפני משבר קשה כי הקבלנים שלנו השקיעו כבר עשרות אלפי ל"י בעבודות אלו ואין ביכולתם להמשיך בהשקעות כספיות נוספות.

"נאלצנו אפוא להוציא צ'קים מוקדמים לשבועיים ולשלם באופן כזה חלק מהמגיע להם וזאת על סמך 10 האלפים שאושרו לנו מטעם משרד ראש הממשלה ומשרד השכון כנ"ל.

"השבועיים הללו הולכים וקרבים לקצם ואין אנו רואים סכוי לכסויים של הצ'קים המוקדמים כי עד שנקבל את הכסף הנ"ל יעבור זמן יותר ממה ששיערנו ואנו עומדים איפוא טוב במשבר שאין אנו יודעים את מוצאו.

מאידך, ידענו כי מפעל קדוש זה אינו סובל כל דחוי הן בגלל ראש השנה המתקרב והן בגלל "מי יודע מה ילד יום" ואיזה מניעות חלילה עלולות להופיע ח"ו. לפיכך, סכנו עצמנו ואנו ממשיכים במבצע זה שתוצאותיו בוודאי קידוש שם שמים וקידוש שם ישראל.

כזכור הרי קבלנו מכבוד הנשיא את מלוא העידוד לשיקום ביהכנ"ס וימחול נא לנו כבוד הנשיא על כי העזנו להטריחו בצד הכספי של הנושא כי אין לנו אל מי לפנות לעזרה לקבלת גמ"ח ע"ס הכספים שהוקצבו ויוקצבו לנו למטרה זו...".

דירות לזוגות צעירים חב"דיים

רבי רצה גם שזוגות צעירים מאנ"ש יתיישבו בעיר העתיקה ראה גם 'המלך במסיבו' כרך א' עמ' רפז-ח; 'תורת מנחם' כרך נו עמ' 56.

בי"ז תמוז תש"ל כותב הרב סלונים למר שז"ר:

"שלום רב וברכה!

בהמשך לפגישתנו לפני כשבועיים בקשר לשכון חב"ד בעיר העתיקה, ומכתבי אל כב' בנידון, וכן מכתב ידידנו רב זוין שליט"א - הייתי שמח מאד ומודה לכב' אם יודיעני על הנעשה בזה. ועל תוצאות פעולות כב' בנידון, כפי שהבטיחני, לסדר הדבר לפני יציאתו לנופש, ובהתאם לרצו"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א העומד ומזרזני בדבר, מובן שהודעתי לכ"ק שליט"א על פגישתנו ואשמח לדווח לו על תוצאות טובות.

ישנם מאנ"ש המוכנים להשתכן ברחוב חב"ד בעיר העתיקה, אם יהיו התנאים המתאימים.." [וראה עוד 'משבחי רבי' עמ' 142].

במכתב נוסף כותב הרב סלונים:

"בהמשך לשיחתי עם כב' נשיא המדינה היום בנושא שכון חב"ד ברח' חב"ד בירושלים העתיקה.. אתכבד להזכיר את דחיפות הענין עפ"י שיחתו הטלפונית של כ"ק אדמו"ר שליט"א כפי שמסרתי לכב', ובהתאם להבטחת כב' לטפל בענין לפני יציאתו לנופש.

"אודה אם יורה כב' להעביר אלי אינפורמציה על תוצאות הטיפול, כדי שאדווח לכ"ק אדמו"ר שליט"א כפי שנדרשתי".

מר שז"ר הורה לזמין את מר משה אבינאלי ששימש כ"ראש צוות תיכנון העיר העתיקה" לפגישה ב 21/8 שעה 11:00 וציין למזכירתו: "תודיעי לסלונים שהזמנו את אבניאלי ושיבוא גם כן".

הועד שנבחר עפ"י הוראת הרבי פנה ('ימי תמימים' כרך ד' עמ' 150) להנהלת צא"ח העומד לקבל על-עצמם את אירגון התפילות בבית-הכנסת ו"לפי בקשתם מינה הועד את ר' יהושע יוזעביץ לגבאי" (שם עמ' 151).

הרב סלונים כיו"ר הועד והרב אפרים וולף כמזכיר הדגישו:

"עליכם לסדר מנהגי בית-הכנסת שינהגו בהתאם ל'ספר המנהגים' ו'לוח כולל חב"ד'" (שם).

(המשך בהזדמנות אי"ה)

יָתְהוֹן עַל אָעַיָא דִּי עַל אֶשְׁתָּא דִּי עַל מַדְבְּחָא׃
ז וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן
אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֵּׁה
רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם יִרְחַץ בַּמָּיִם
וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה
הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְגַוָּא וּכְרַעָיָא יְחַלֵּל
בְּמַיָּא וְיִקְרֵב כַּהֲנָא יָת כֻּלָּא וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא עֲלָתָא
הוּא קָרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ׃ פ
שני ד וְאִם מִן־הָעוֹף עֹלָה קָרְבָּנוֹ לַיהוָה וְהִקְרִיב
מִן־הַתֹּרִים אוֹ מִן־בְּנֵי הַיּוֹנָה אֶת־קָרְבָּנוֹ׃ וְאִם
מִן־הָעוֹף עֹלָה קָרְבָּנוֹ לַיהוָה וְהִקְרִיב מִן־הַתֹּרִים
אוֹ מִן־בְּנֵי הַיּוֹנָה אֶת־קָרְבָּנוֹ׃ וְאִם מִן עוֹפָא עֲלָתָא
קָרְבָּנֵהּ קֳדָם יְיָ וְיִקְרֵב מִן שַׁפְנִינַיָּא אוֹ מִן בְּנֵי
יוֹנָה יָת קָרְבָּנֵהּ׃ טו וְהִקְרִיבוֹ הַכֹּהֵן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ
וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה וְנִמְצָה דָמוֹ
עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ׃ וְהִקְרִיבוֹ הַכֹּהֵן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ
וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה וְנִמְצָה דָמוֹ עַל
קִיר הַמִּזְבֵּחַ׃ וְיִקְרְבִנֵּהּ כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא וְיִמְלוֹק יָת
רֵישֵׁהּ וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא וְיִתְמְצֵי דְמֵהּ עַל כֹּתֶל
מַדְבְּחָא׃ טז וְהֵסִיר אֶת־מְרָאתוֹ בְּנֹצָתָהּ וְהִשְׁלִיךְ
אֹתָהּ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ קֵדְמָה אֶל־מְקוֹם הַדֶּשֶׁן׃
וְהֵסִיר אֶת־מְרָאתֵהּ בְּנֹצָתֵהּ וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֵצֶל
הַמִּזְבֵּחַ קֵדְמָה אֶל־מְקוֹם הַדֶּשֶׁן׃ וְיֵעְדֵּי יָת זְפָקֵהּ
בְּאָכְלֵהּ וְיִרְמֵי יָתֵהּ לְסָטַר מַדְבְּחָא קְדוּמָא לַאֲתַר
דְּמוֹשְׁדִין קֻטְמָא׃ יז וְשִׁסַּע אֹתָהּ בִּכְנָפָיו לֹא
יַבְדִּיל וְהִקְטִיר אֹתוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל־הָעֵצִים
אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ
לַיהוָה׃ וְשִׁסַּע אֹתָהּ בִּכְנָפֶיהָ לֹא יַבְדִּיל וְהִקְטִיר
אֹתוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ
עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְיִפְרֹק יָתֵהּ
בְּגַדְפּוֹהִי לָא יַפְרֵשׁ וְיַסֵּק יָתֵהּ כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא עַל
אָעַיָא דִּי עַל אֶשְׁתָּא עֲלָתָא הוּא קָרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל
בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ׃ ס א וְנֶפֶשׁ כִּי־תַקְרִיב קָרְבַּן
מִנְחָה לַיהוָה סֹלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנוֹ וְיָצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן
וְנָתַן עָלֶיהָ לְבֹנָה׃ וְאֵנַשׁ אֲרֵי יְקָרֵב קָרְבַּן מִנְחָתָא
קֳדָם יְיָ סֹלְתָא יְהֵי קָרְבָּנֵהּ וְיֵרִיק עֲלַהּ מִשְׁחָא וְיִתֵּן
עֲלַהּ לְבֻנְתָּא׃ ב וְיֵתֵיאֵהּ אֶל־בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים
וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל
כָּל־לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־אַזְכָּרָתָהּ
הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְיֵתֵיאֵהּ
אֶל־בְּנֵי אַהֲרֹן כָּהֲנַיָּא וְיִקְמוֹץ מִתַּמָּן מְלֵי
קֻמְצֵהּ מִסָּלְתָּהּ וּמִמִּשְׁחָהּ עַל כָּל לְבֻנְתָּהּ וְיַסֵּק
כַּהֲנָא יָת אַדְכָּרְתֵּהּ לְמַדְבְּחָא קָרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל
בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ׃ ג וְהַנּוֹתֶרֶת מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן
וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה׃ וְהַנּוֹתֶרֶת
מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי
יְהוָה׃ וּדְאִשְׁתָּאַר מִן מִנְחָתָא לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי
קֻדְשָׁא קוּדְשִׁין מִקָּרְבָּנַיָּא דַיְיָ׃ ס ד וְכִי תַקְרֵב קָרְבַּן
מִנְחָה מַאֲפֵה תַנּוּר סֹלֶת חַלֹּת מַצֹּת בְּלוּלֹת
בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן׃ וְכִי תַקְרֵב
קָרְבַּן מִנְחָה מַאֲפֵה תַנּוּר סֹלֶת חַלִּוֹת מַצֹּת בְּלוּלֹת
בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשִׁחִים בַּשָּׁמֶן׃ וַאֲרֵי תְקָרֵב
קָרְבַּן מִנְחָתָא מַאֲפֵה תַנּוּרָא סָלְתָא גְּרִיצָן פַּטִּירָן
דְּפִילָן בְּמִשַּׁח וְאֶסְפּוּגִין פַּטִּירִין דִּמְשִׁיחִין
בְּמִשְׁחָא׃ ס ה וְאִם־מִנְחָה עַל־הַמַּחֲבַת קָרְבָּנֶךָ
סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן מַצָּה תִהְיֶה׃ וְאִם־מִנְחָה
עַל־הַמַּחֲבַת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן מַצָּה
תִּהְיֶה׃ וְאִם מִנְחָתָא עַל מַסְרְתָא קָרְבָּנָךְ סָלְתָא
דְּפִילָא בְמִשַּׁח פַּטִּיר תְּהֵי׃ ו פָּתֹת אֹתָהּ פְּתִּים
וְיָצַקְתָּ עָלֶיהָ שָׁמֶן מִנְחָה הִוא׃ פָּתוֹת אֹתָהּ
פְּתִּים וְיָצַקְתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן מִנְחָה הִוא׃ בְּצַע יָתַהּ
בְּצוּעִין וּתְרִיק עֲלַהּ מִשְׁחָא מִנְחָתָא הִיא׃ ס
שלישי ז וְאִם־מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בַּשֶּׁמֶן

שניים מקרא ואחד תרגום

א וַיִּקְרָ֣א אֶל־מֹשֶׁ֔ה וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֵלָ֑יו מֵאֹ֣הֶל
מוֹעֵ֔ד לֵאמֹ֖ר: וַיִּקְרָ֣א אֶל־מֹשֶׁ֔ה וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֵלָ֑יו
מֵאֹ֣הֶל מוֹעֵ֔ד לֵאמֹ֖ר: וּקְרָ֣א לְמֹשֶׁ֔ה וּמַלֵּ֥יל יְיָ֖ עִמֵּ֑ה
מִמַּשְׁכַּ֣ן זִמְנָ֔א לְמֵימְרָ֖: ב דַּבֵּ֣ר אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל
וְאֵמַרְתָּ֣ אֲלֵהֶ֔ם אָדָ֕ם כִּֽי־יַקְרִ֥יב מִכֶּ֖ם קָרְבָּ֑ן
לַיהוָ֔ה מִן־הַבְּהֵמָ֕ה מִן־הַבָּקָ֖ר וּמִן־הַצֹּ֑אן תַּקְרִ֖יבוּ
אֶת־קָרְבַּנְכֶֽם: דַּבַּ֣ר אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וְאֵמַרְתָּ֣ אֲלֵהֶ֔ם
אָדָ֕ם כִּֽי־יַקְרִ֥יב מִכֶּ֖ם קָרְבָּ֑ן לַיהוָ֔ה מִן־הַבְּהֵמָ֕ה
מִן־הַבָּקָ֖ר וּמִן־הַצֹּ֑אן תַּקְרִ֖יבוּ אֶת־קָרְבַּנְכֶֽם: מַלֵּ֗יל
עִם בְּנֵי֙ יִשְׂרָאֵ֔ל וְתֵימַ֖ר לְהוֹן֙ אֱנָ֣שׁ אֲרֵ֔י יְקָרֵ֥ב מִנְּכ֖וֹן
קָרְבָּנָ֣א קֳדָ֣ם יְיָ֑ מִן֙ בְּעִירָ֣א מִן־תּוֹרֵ֔י וּמִן־עָנָ֖א
תְּקָרְבוּן֙ יָ֣ת קָרְבַּנְכ֔וֹן: ג אִם־עֹלָ֥ה קָרְבָּנ֖וֹ מִן־
הַבָּקָ֑ר זָכָ֤ר תָּמִים֙ יַקְרִיבֶ֔נּוּ אֶל־פֶּ֥תַח אֹ֖הֶל מוֹעֵ֑ד
יַקְרִ֥יב אֹת֛וֹ לִרְצֹנ֥וֹ לִפְנֵ֖י יְהוָֽה: אִם־עֹלָ֥ה קָרְבָּנ֖וֹ
מִן־הַבָּקָ֑ר זָכָ֤ר תָּמִים֙ יַקְרִיבֶ֔נּוּ אֶל־פֶּ֥תַח אֹ֖הֶל מוֹעֵ֑ד
יַקְרִ֥יב אֹת֛וֹ לִרְצֹנ֥וֹ לִפְנֵ֖י יְהוָֽה: אִם עֲלָתָ֥א קָרְבָּנֵ֖ה
מִן תּוֹרֵ֣י דְכַר שְׁלִ֑ים יְקָרְבִ֣נֵּ֔ה לְתָרַ֥ע מַשְׁכַּ֖ן זִמְנָ֑א
יְקָרֵ֥ב יָתֵ֛ה לְרַעֲוָ֥א לֵ֖ה קֳדָ֥ם יְיָ: ד וְסָמַ֣ךְ יָדֵ֔ו עַ֖ל
רֹ֣אשׁ הָעֹלָ֑ה וְנִרְצָ֥ה לֽוֹ לְכַפֵּ֖ר עָלָֽיו: וְסָמַ֣ךְ יָדֵ֔ו
עַ֖ל רֵ֣אשׁ הָעֹלָ֑ה וְנִרְצָ֥ה לֽוֹ לְכַפֵּ֖ר עָלָֽיו: וְיִסְמוֹךְ
יְדֵ֔ה עַל רֵ֖ישׁ עֲלָתָ֑א וְיִתְרְעֵ֥י לֵ֛ה לְכַפָּרָ֖א עֲלוֹהִֽי:
ה וְשָׁחַ֣ט אֶת־בֶּן־הַבָּקָ֖ר לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה וְהִקְרִ֣יבוּ בְּנֵ֣י
אַהֲרֹ֗ן הַכֹּהֲנִים֙ אֶת־הַדָּ֔ם וְזָרְק֥וּ אֶת־הַדָּ֖ם עַל־
הַמִּזְבֵּ֑חַ סָבִ֗יב אֲשֶׁ֤ר פֶּ֙תַח֙ אֹ֣הֶל מוֹעֵ֔ד: וְשָׁחֵ֖ט
אֶת־בֶּן־הַבָּקָ֣ר לְפֻדְמֵ֣י יְהוָ֑ה וְהִקְרִ֣יבוּ בְּנֵ֣י
אַהֲרֹ֗ן הַכֹּהֲנִים֙ אֶת־דָּמ֔וֹ וְזָרְק֥וּ אֶת־דָּמָ֖א עַל־
מַדְבְּחָ֑א סְחוֹר֙ סְחוֹר֔ וְיַת֙ דְּמֵ֣ה עַל־מַדְבְּחָ֔א
דִּ֥י בִתְרַ֖ע מַשְׁכַּ֥ן זִמְנָֽא: וְהַפְשִׁ֖יט אֶת־הָעֹלָ֑ה וְנַתַּ֥ח
אֹתָ֖הּ לִנְתָחֶֽיהָ: וְהַפְשִׁ֖יט יָ֣ת עֲלָתָ֑א וְנַתַּ֥ח יָתַ֖ה
לִנְתָחֶֽיהָ: וְיִשְׁלְח֣וּ בְנֵי֩ אַהֲרֹ֨ן הַכֹּהֵ֜ן אֵ֗שׁ עַל־הַמִּזְבֵּ֔חַ
וְעָרְכ֥וּ עֵצִ֖ים עַל־הָאֵֽשׁ: וְנָתְנ֣וּ בְנֵי֩ אַהֲרֹ֨ן הַכֹּהֵ֜ן אֵ֗שׁ
עַל־הַמִּזְבֵּ֔חַ וְעָרְכ֥וּ עֵצִ֖ים עַל־הָאֵֽשׁ: וְיִתְּנ֣וּן בְּנֵי
אַהֲרֹן֮ כַּהֲנַ֣א אֶשָּׁתָא֒ עַל֙ מַדְבְּחָ֔א וְיסַדְּר֥וּן אָעַיָ֖א עַל
אֶשָּׁתָֽא: ח וְעָרְכ֣וּ בְנֵי֩ אַהֲרֹ֨ן הַכֹּהֲנִ֜ים אֶת
הַנְּתָחִ֗ים אֶת־הָרֹאשׁ֙ וְאֶת־הַפֶּ֔דֶר עַל־הָעֵצִ֖ים
אֲשֶׁ֣ר עַל־הָאֵ֑שׁ אֲשֶׁ֥ר עַל־הַמִּזְבֵּֽחַ: וְעָרְכ֣וּ בְנֵי
אַהֲרֹן֮ כַּהֲנַ֣א אֶת־רֵאשָׁ֣א וְאֶת־
הַפֶּ֣דֶר עַל־הָעֵצִ֗ים אֲשֶׁ֤ר עַל־הָאֵשׁ֙ אֲשֶׁ֣ר עַל־
הַמִּזְבֵּ֔חַ: וְיסַדְּרוּן֙ בְּנֵי֩ אַהֲרֹ֨ן כָּהֲנַ֜יָא יָת֙ אֶבְרָיָ֔א יָת
רֵישָׁ֖א וְיָת֣ תַּרְבָּ֑א עַל֙ אָעַיָ֔א דִּ֥י עַל֙ אֶשָּׁתָ֔א דִּ֖י עַל
מַדְבְּחָ֑א: ט וְקִרְבּ֣וֹ וּכְרָעָ֔יו יִרְחַ֖ץ בַּמָּ֑יִם וְהִקְטִ֣יר
הַכֹּהֵ֗ן אֶת־הַכֹּל֙ הַמִּזְבֵּ֣חָה עֹלָ֔ה אִשֵּׁ֥ה רֵֽיחַ־נִיחוֹ֖חַ
לַיהוָֽה: וְקִרְבּ֣וֹ וּכְרָעָ֔יו יִרְחַ֖ץ בַּמָּ֑יִם וְהִקְטִ֣יר הַכֹּהֵ֗ן
אֶת־הַכֹּל֙ הַמִּזְבֵּ֣חָה עֹלָ֔ה אִשֵּׁ֥ה רֵֽיחַ־נִיחוֹ֖חַ לַיהוָֽה:
וְגַוֵּ֥ה וּכְרָעוֹהִ֖י יְחַלֵּ֣ל בְּמַיָּ֑א וְיַסֵּ֤ק כַּהֲנָא֙ יָת כֹּלָּ֔א
לְמַדְבְּחָ֖א עֲלָתָ֣א קָרְבַּ֔ן דְּמִתְקַבֵּ֥ל בְּרַעֲוָ֖א קֳדָ֥ם יְיָ:
ס י וְאִם־מִן־הַצֹּ֔אן קָרְבָּנ֖וֹ מִן־הַכְּשָׂבִ֑ים אוֹ מִן־
הָעִזִּ֣ים לְעֹלָ֔ה זָכָ֥ר תָּמִ֖ים יַקְרִיבֶֽנּוּ: וְאִם־מִן־הַצֹּ֔אן
קָרְבָּנ֖וֹ מִן־הַכְּשָׂבִ֑ים אוֹ מִן־הָעִזִּ֣ים לְעֹלָ֔ה זָכָ֥ר תָּמִ֖ים
יַקְרִיבֶֽנּוּ: וְאִם מִן עָנָא֙ קָרְבָּנֵ֔ה מִן אִמְּרַיָּ֖א אוֹ מִן
בְּנֵי עִזַּיָ֑א לַעֲלָתָ֣א דְכַר שְׁלִ֔ים יְקָרְבִ֖נֵּה: יא וְשָׁחַ֗ט
אֹתוֹ֙ עַל֙ יֶ֣רֶךְ הַמִּזְבֵּ֔חַ צָפֹנָ֖ה לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה וְזָרְק֣וּ בְנֵי֩
אַהֲרֹ֨ן הַכֹּהֲנִ֜ים אֶת־דָּמ֗וֹ עַל־הַמִּזְבֵּ֔חַ סָבִֽיב:
וְשָׁחַט֮ אֹתוֹ֒ עַל֙ יֶ֣רֶךְ הַמִּזְבֵּ֔חַ צָפֹנָ֖ה לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה וְזָרְק֣וּ
בְנֵי֩ אַהֲרֹ֨ן הַכֹּהֲנִ֜ים אֶת־דָּמ֗וֹ עַל־הַמִּזְבֵּ֔חַ סָבִֽיב:
וְיכוֹס יָתֵ֛ה עַל צִדָּ֥א דְמַדְבְּחָ֖א צְפוּנָ֑א קֳדָ֥ם יְיָ
וְיִזְרְקוּן֙ בְּנֵי֩ אַהֲרֹ֨ן כָּהֲנַ֜יָא יָת֙ דְּמֵ֔ה עַל֙ מַדְבְּחָ֔א
סְחוֹר֙ סְחוֹר֔: יב וְנַתַּ֥ח אֹתוֹ֙ לִנְתָחָ֔יו וְאֶת־רֹאשׁ֖וֹ
וְאֶת־פִּדְרֹ֑ו וְעָרַ֥ךְ הַכֹּהֵ֛ן אֹתָ֖ם עַל־הָעֵצִ֣ים אֲשֶׁ֣ר
עַל־הָאֵ֔שׁ אֲשֶׁ֥ר עַל־הַמִּזְבֵּֽחַ: וְנַתַּ֥ח אֹתוֹ֙ לִנְתָחָ֔יו
וְאֶת־רֹאשׁ֖וֹ וְאֶת־פִּדְרֹ֑ו וְעָרַ֥ךְ הַכֹּהֵ֛ן אֹתָ֖ם עַל־
הָעֵצִ֣ים אֲשֶׁ֣ר עַל־הָאֵ֔שׁ אֲשֶׁ֥ר עַל־הַמִּזְבֵּֽחַ: וְיפַלֵּ֗ג
יָתֵ֛ה לְאֵבְרוֹהִ֖י וְיָת֣ רֵישֵׁ֑ה וְיָת֙ תַּרְבֵּ֔ה וְיַסְדַּ֖ר כַּהֲנָ֥א

קדושת הנשיא בגשמיות

מה סוד הקדושה הנוכחת בחפציו של נשיא בישראל, גם לאחר הסתלקותו, ואיזה ערך יש למקום הגשמי שבו שהה בחייו הגשמיים • חפצי הצדיק שווים בערכם ל'כלים דאצילות' • ומדוע מזכירים בכל שנה את ההקרבה החד-פעמית של הנשיאים למשכן? • "ממקום שחתם זה פתח זה": סוגיה מרתקת מתורת רבינו, בקשר למלאת מאה שנים להסתלקות כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע, בב' ניסן תר"פ - תש"פ • מעובדת בידי מערכת 'התקשרות'

ביום ב' ניסן תר"פ, לפני מאה שנה, נסתלק כבוד קדושת אדמו"ר הרש"ב נ"ע, ובו ביום החלה הנשיאות של בנו וממלא מקומו כ"ק אדמו"ר הריי"צ נ"ע.

מאמרו הראשון של אדמו"ר הריי"צ נפתח בדיבור המתחיל "ראשית גוים עמלק ואחריתו גו'", ונאמר ביום האחרון לשבעה אחר אביו, ביום שבת-קודש פרשת צו לאחר תפלת מנחה.

המאמר מיוסד על המאמר האחרון שאמר אדמו"ר הרש"ב בסעודת פורים תר"פ, עם הוספות רבות ובשינויי לשון בכמה מקומות.

במאמרו הראשון בתור נשיא בוחר אדמו"ר הריי"צ להדגיש את עניין הנצחיות של הנשיאים בגשמיות, וההתקשרות שלהם לישראל ושל כל ישראל אליהם. מזה מובן, שמאמר זה הינו התחלת, עיקר ויסוד מרכזי בנשיאותו.

במאמר שם מבאר, שעניני קדושה קיימים בקיום עצמי ונצחי. לדוגמה: המצוות שהתלבשו בדברים גשמיים, כגון קלף וצמר גשמי, שהם כלים ראויים להארת האור העליון וקיימים בקיום 'עצמי'. וממשיך ואומר: "ויש לומר, שזהו עניין 'קדושה לא זזה ממקומה', ותשמישי קדושה בקדושתן הם עומדים".

כלומר, מכיוון שכל עניני הקדושה נמשכים ממקור הקדושה - מהקב"ה בעצמו, לכן, כשם שהוא יתברך קיים בקיום 'עצמי' ונצחי, שהרי 'מציאותו מעצמותו', כמו כן קדושתו ואורו (שהוא דבוק במאור ומעין המאור) - קיימים בקיום 'עצמי', כלומר: לא נוצרו על-ידי גורם חיצוני להם ולכן קיומם נצחי.

בהמשך לזה, כותב שם בקשר לקדושת חפצי הצדיקים:

"ומקום התורה והעבודה של צדיק בקדושתו הוא גם לאחר עלותו מחיי הגופות לחיים האמיתיים והארת אור עבודתו נשאר במקומו, דיש לומר שהמקום שבו למד ועסק בתורה וכל כליו שהשתמש בהם לצרכי העבודה, קדושתו עליהם, מחלקי בירורו בעולם".

ומביא על זה סיפור מאבינו:

[במקום אחר (ראה ספר השיחות תש"ד ע' 6 ואילך) הרחיב הרבי הריי"ץ יותר: שבהיותו ילד קטן היה רגיל להיכנס לחדר היחידות של כ"ק אדמו"ר מהר"ש, ופעם אחת ראה שהדלת נפתחת, ונפל עליו פחד והסתיר את עצמו, וראה שאביו נכנס, וההמשך נעתק במאמר, להלן:]

"וראיתי פעם כי כ"ק אדוני אבי מורי ורבי הרב הקדוש הריני כפרת משכבו נכנס לחדר אביו כ"ק אדוני אבי זקני מורי ורבי צוקלקלה"ה זי"ע, והיו עוד סדרי החדר כמו שהיו בחייו (זה היה בערך בשנת [תר]מ"ה או [תר]מ"ו), ונכנס לבוש בחגורה ועמד אצל השולחן למול **כסא** שבתו, ושפתיו נעות כמדבר, ובכה הרבה".

חפצי הרבי - כלים דאצילות

הדברים מתבארים לאור ההסבר בתחילת המאמר, שם מפרט בתחילה את ענין ה'כלים' של עשר הספירות של עולם האצילות, ומסביר שעל ידי שהאור דבוק ומאוחד בכלים הם קיימים בקיום 'עצמי' כמו האור עצמו.

בהמשך לזה מבאר במאמר את נצחיות הקדושה ששורה במקום עבודתו הגשמי של הצדיק, והקדושה שיש בכל הכלים שבהם השתמש "לצרכי עבודתו", שגם לאחרי הסתלקות גופו הם נשארים בקיום עצמי ונצחי,

כשם שיש קיום עצמי ונצחי לכלים של עשר הספירות מצד ביטולם והתאחדותם עם האור.

ויש לומר יתירה מזו:

ההשוואה בין חפצי הרבי ל'כלים דאצילות' היא לא רק דוגמה, אלא הם אותו עניין ממש! הקיום הנצחי של קדושת מקום עבודתו של הצדיק וכליו האישיים, הוא באותה דרגת הקיום הנצחי של הכלים של עשר הספירות דאצילות. זה מובן מהכתוב בתניא (פרקים כ"ג, ל"ד, ל"ט) ש"האבות הן הן המרכבה", שבכל ענייניהם היו מרכבה (בטלים בתכלית) **דאצילות**, וענין זה קיים בצדיקים ונשיאים שהם דוגמת האבות.

נצחיות בגשמיות

מכל הנ"ל עולה, שנצחיות חיי הצדיק אינה במובן הרוחני בלבד, כי אם יש לה ביטוי גשמי בחפציו האישיים.

"קדושה לא זזה ממקומה" - קדושת הצדיק חודרת בכל ענייניו: במקום עבודתו ובחפציו הגשמיים, והיא נותרת ללא שינוי גם לאחר הסתלקותו, באותו אופן כפי שהיה בזמן שהצדיק השתמש בהם בפועל, בהיותו נשמה בגוף. כמו שמודגש בסיפור שמביא במאמר, ש"נכנס לחדר אביו... והיו עוד סדרי החדר כמו **שהיו בחייו**" - דבר לא השתנה מתקופת חייו הגשמיים של אדמו"ר מהר"ש!

הסבר הדברים יובן בהקדמת דברי אדמו"ר הרש"ב הידועים שאמר קודם הסתלקותו (הועתק במכתב זקני אנ"ש - נדפס באגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' קיג) "איך גיי אין הימל, און די כתבים לאָז איך אַייך" [=הנני עולה השמיימה, ואת הכתבים (כתבי החסידות) משאיר אני לכם].

פירוש הדברים:

"צדיקים דומים לבוראם" (ב"ר פס"ז, ח. רות רבה פ"ד, ג. ועוד). וכשם שהקב"ה הכניס את עצמו בתורתו, גם הצדיקים מכניסים את עצמם בדברי תורתם. זוהי כוונת הרבי הרש"ב נ"ע, שעל ידי הלימוד בתורתו והפצת כתביו חוצה מתקשרים עמו בעצמו, מכיוון שהכניס את עצמו בכתביו כפי שהוא נמצא במצב מרומם של **עליה השמיימה**.

ומכיוון שהכתבים נמצאים כאן **בגשמיות**, הרי שדרכם נוכח הרבי הרש"ב עצמו בגשמיות העולם. באמצעותם מוסיפה להתקיים התקשרות גשמית בינו ובין כל ישראל. היא איננה זמנית, כי אם נצחית!

ענין הזה קיים גם אצל בנו ממלא מקומו (אדמו"ר הריי"צ נ"ע), שעל ידי כתביו, ספריו, ונכסיו הגשמיים **מתקשרים עמו בעצמו ובגשמיות**.

ועל ידי ההתקשרות לנשיא הדור, דרך לימוד והפצת כתביו וספריו שבהם הכניס את עצמו, נמשך הקיום העצמי והנצחי של קדושת הצדיק והנשיא לכל "ההולכים בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו **נצח סלה ועד**" (אגה"ק סכ"ז), ו"כל מקום שנאמר **נצח סלה ועד** אין לו הפסק עולמית" (עירובין נד, א).

על ידי ההתקשרות לנשיא הדור, דרך לימוד והפצת כתביו וספריו שבהם הכניס את עצמו, נמשך הקיום העצמי והנצחי של קדושת הצדיק והנשיא לכל "ההולכים בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו נצח סלה ועד"

ביאור אמירת הנשיאים

"יש לקרוא בכל יום ויום מן ראש חודש ניסן עד י"ב בו דבר יום ביומו מי"**ב נשיאים**. וביום י"ג **זאת חנוכת המזבח**. ואחר שקרא הפרשה של אותו יום יאמר היהי **רצון** של אחר הנשיאים" (סידור אדמו"ר הזקן).

ענין השפעתם הנצחית של הנשיאים קשור לימינו אלה, החל מראש-חודש ניסן, שבהם קוראים את קורבנות הנשיאים.

ויש להבין:

יש מצוות ומנהגים שנועדו להוות 'זכר' לעניינים כלליים ויסודיים, דוגמת "זכר ליציאת מצרים", "זכר למקדש" וכיוצא בזה. מדוע, אם כן, יוצרים זיכרון לקורבנות הנשיאים, שהיו תרומה חד-פעמית לחנוכת המזבח במשכן, קודם בית-המקדש הראשון, גלות בבל ובית המקדש השני? נוסף, ההנצחה לקורבנות הנשיאים היא כפולה: 1) אמירת פרשת הנשיא. 2) אי אמירת תחנון במשך חודש שלם.

עוד יש להבין:

לאחר אמירת ה'נשיא' נוהגין לומר 'יהי רצון' (מקדש

ה'נשיא' ודיפדף כמה דפים (אולי זהו ה'יהי רצון'). אחר כך שוב הסתכל על הנשיא (ולא אמר). ב"עוצו עצה" שרו. הרבי הורה בידו הק' להגברת השירה והתחילו לקפוץ ואז גם הרצפה רעדה... מיד הסתכל הרבי במבט חד על הרצפה, והמשיכו לשיר אך לא לקפוץ [שמעתי שפעם רקדו וקפצו בזאל הקטן-למעלה, והרבי שלח את הריל"ג שיאמר שיפסיקו לרקוד, כי הספרי תורה שבארון הקודש קופצים-זזים ממקומם].

למעריב יצא ב-20:00. לאחרי התפילה התחיל הרבי 'אך צדיקים', ובידו הק' הורה להגברת השירה כמה פעמים. אחר כך כשנסע לביתו שרו 'אך צדיקים', ובדרכו הורה להגברת השירה.

יום שני ה' ניסן

יצא לקרה"ת ב-10:15. קראו בס"ת החדש של 'בית רבקה' וכשהכניסו את הס"ת שרו "שישו ושמחו", כשהרבי מורה כל הזמן להגברת השירה ע"י שהכה בידו הק' על השולחן. עמדו ורקדו ליד ארון הקודש ואח"כ כשהכניסו המשיך הרבי להורות לשיר, וחיכה עד שיסגרו את ארון הקודש, אך לא סגרו. אח"כ הפסיק הרבי להסתכל על הארון ומייד סגרו, ואז יצא לחדרו.

ב-11:05 יצא הרבי לספרייה חגור אבנט ובידו מעטפה חומה. נתן וגם חילק צדקה. נכנס לספריה, לקח חתיכת מצה מ-6 החבילות שהיו שם בכדי לשולחן לארה"ק ע"י ר' מ. גרליק (מנה"ח). אחר כך אמר הרבי שימסור את זה לועד הרוחני שיחלקו כמו בשנה שעברה ובהוספה, והרבי אמר לו שיקח גם כן לעצמו חתיכת מצה, ואמר לו תודה על השליחות ושיודיעו לו כשיגיע לארה"ק, ובאיזה יום יחלקו את המצות, וכן שיודיעו מי קיבל מצות.

הרבי שאל מתי נוסע מכאן, ואמר שיוצא ב-14:00 (כשהטיסה בשעה 17:00) ואמר לו הרבי, שעד שנוסע המצות ישארו כאן שזהו מקום שמור ביותר. והוסיף, שיראו שבנסיעה זה יהיה שמור טוב, ובהוספה. הרבי בירך את ר' מ. גרליק (הנ"ל) "פסח כשר ושמח... ושיהיו בשורות טובות בחג הפסח ולפני פסח...".

הרבי נתן לו סכום כסף ואמר שזה שייך לוועד הרוחני ושיפדו לצדקה כפי שהיה בשנה שעברה, ועוד בהוספה. כן נתן לו קונטרס (הגדה של פסח), המכתב כללי של מוצש"ק פרשת ויק"פ, ואמר שזהו מכתב כללי ששייך גם כן אליו. אח"כ נתן לו הרבי מכתב עבור חיילי צה"ל ואמר לו שיהיה שליח להולכה [הנ"ל הביא לרבי מכתב מחיילי צה"ל בארה"ק]. אחרי שיצא הרבי וירד את המדרגות הסתובב ושאל היכן ר' בערל לוין, וכשהגיע אמר לו הרבי: "בינתיים זהו על אחריותך ועליך מוטל לשמור" (הכוונה למצות; ר' בערל לוין הוא הממונה על הספרייה). אח"כ שרו "שישו ושמחו", ובדרכו הורה להגברת השירה. יצא למנחה ב-15:20. לאחרי 'קדושה' אמר את ה'נשיא' ויה"ר. יצא למעריב ב-19:05. כשנכנס חייך לרב עדין אבן ישראל (שטיינזלץ). נסע לביתו ב-23:55.

יום שלישי ו' ניסן

הגיע מביתו, נופף לשלום לנשים (אורחות) שהיו בצד הדרך, נתן וחילק צדקה.

יצא למנחה ב-15:15. לאחרי 'מודים' אמר את ה'נשיא' ויה"ר.

נסע לביתו ב-18:30 חזר ב-19:05 ויצא למעריב ב-19:10. ב-00:00 נסע לביתו. שרו "אבוא בגבורות" והרבי הורה להגברת השירה.

יום חמישי ח' ניסן

יצא לקרה"ת ב-10:10. דפדף בפרשת ואתחנן, ועיין ברש"י ב'כי תשא'.

ירד לזאל הגדול לתפילת מנחה ב-15:25, היות והגיעו הרבה אורחים ובזאל הקטן אין מקום. על אף מה שדיבר הרבי בכינוס צ"ה האחרון שלא יגיעו אורחים מפני כמה סיבות, עם כל זה מגיעים הרבה אורחים... ישנם עם תירוצים בדיוק כדברי הרבי, וישנם אפילו בלי תירוץ... אמנם ישנם מאות שלוחים ומקורבים שלא הגיעו בעקבות השיחה, ובנוסף כפי שהתבטא יותר בחריפות על פי מה שסיפרה הרבנית שתליט"א וכפי שסיפר הריל"ג שהרבי שאל על אורח שהודיע על בואו - האם הגיע לאחרי השיחה?!...

לפני שהרבי נכנס שרו "הרנינו לאלוקים", ולאחרי שנגע בפרוכת הורה בידו הק' להגברת השירה. לאחרי חזרת הש"ץ אמר את ה'נשיא' עד שאחזו ב'עלינו לשבח' (יש לציין שאתמול אמר את ה'נשיא' לאחרי 'קדושה'). אחרי התפילה התחיל הרבי "ווי וואנט משיח נאו" ובדרכו הורה להגברת השירה.

ירד למעריב ב-19:05. כשיצא מחדרו אל המעלית חייך לר' זלמן יפה ואמר לו איזה דבר. לאחר התפילה התחיל 'ווי וואנט', ובדרכו הורה להגברת השירה. נסע לביתו ב-23:30

מלך לזוח"ג קצו, ב. ס' קב הישר פפ"ח. סידור תורה אור וסידור תהלת ה') וזהו לשונו:

"יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי שבאם אני עבדך משבט (פלוני) שקראתי בתורתך פרשה של הנשיא היום, אזי יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט להבין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך כל ימי חיי אני וזרעי וזרע זרעי מעתה ועד עולם אמן".

נמצא, שכל אחד מישראל מתפלל אשר "יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין... הכלולות בקדושת זה השבט", ושהארה זו תשפיע על עבודתו בפועל, "להבין ולהשכיל בתורתך וביראתך **לעשות רצונך** (ועוד זאת) כל ימי חיי (ועוד זאת) וזרעי וזרע זרעי (ובאופן ד)**מעתה ועד עולם!**".

יתירה מזו: מכיוון שאין מתפללים עבור מעשה ניסים (ראה ירושלמי תענית פ"ג ה"ב. ברכות ס, א. ועוד), מוכרחים לומר שתפילה זו יכולה להתקיים בדרך הטבע, ובזמן חושך הגלות!

נמצא, אם-כן, שהזיכרון לקורבנות הנשיאים שנידבו 'לחנוכת המזבח' אינו רק רמז למאורע שאירע בעבר, אלא הוא פעולה נצחית, שבה מאירים "כל ניצוצין קדישין", ומסייעים **בפועל** "להבין ולהשכיל... **לעשות** רצונך... מעתה ועד עולם"! פעולה כזו לא מצאנו דוגמתה בשום תפילה או מעשי זיכרון אחרים לאורך כל השנה!

עוד יש להבין:

כיצד ייתכן **שכל אחד** מישראל יאמר כל פרשה ופרשה של כל שבט ושבט, עם ה'יהי רצון' הנלווה שיאירו עליו האורות וכו' בקדושת שבט זה, והרי כל אחד מישראל מוצאו משבט אחד בלבד מתוך י"ב השבטים (כמו שאומרים בתפילה "**באם** אני עבדך משבט"), ונמצא, שמתוך י"ב פעמים של אמירת הנשיאים, בי"א מהם אומרים תפילה שבאופן וודאי אינה שייכת למתפלל!

יש לומר, שאכן כל אחד ואחת מישראל אפשר שיהיה כלול משאר כל ישראל, עד שיקבל את האורות של כל השבטים, ואז אמירת ה'יהי רצון' בכל יום תהיה רלוונטית לכל יהודי. זאת על דרך הוראת הרבי הרש"ב נ"ע (לגיסו הרב משה הורנשטיין) שאף כהן ולוי יאמרו את הנשיא וה'יהי רצון' בכל יום, והסביר את הסיבה לכך: לנשמת האדם יש שייכות לשבט אחר על ידי 'עיבור' [=הרכב רוחני של נשמה מנשמות אחרות] (היום יום א' ניסן).

ועל פי זה, כיוון שכל אחד ואחת מישראל אומר את כל פרשיות הנשיאים וה'יהי רצון', הרי שבגמר אמירת הנשיאים מאירים בכל אחד מישראל כל "הניצוצין קדישין והאורות הקדושות הכלולות **בכל שבט ושבט**, שבהם נכללים **כל** ניצוצות הקדושה שבכל העולם כולו". מובנת, אפוא, השפעת אמירת הנשיאים על "להבין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך", שהרי היא באה על-ידי **כל** ניצוצין קדישין של **כל** השבטים.

חנוכת המזבח בכל הדורות

חנוכת המזבח היא היסוד וההתחלה של עבודת ישראל במשך כל הדורות. 'חנוכה' מלשון חינוך, וכשם שחינוך הוא היסוד שעליו מושתתים כל חייו של המחונך, כן חנוכת המזבח העמידה את היסוד לעבודת המשכן, שהיא תכלית עבודת האדם במשך כל הדורות - "ועשו לי מקדש ושכנתי **בתוכם**".

ולכן:

א) **כל** השבטים השתתפו בחנוכת המזבח, כי בהם נכללים כל הפרטים שבעבודת ה'.

ב) הקורבנות לחנוכת המזבח הובאו על-ידי הנשיאים דווקא, "כי הנשיא הוא הכל", וכל השבט (וביום הקרבתו גם יתר השבטים) נתונים תחתיו.

לכן עושים זכר לקורבנות הנשיאים לדורות, אף שהקרבה הייתה חד פעמית לפני אלפי שנים ובמקום וזמן מסוימים, מכיוון שקורבנות הנשיאים בחנוכת המזבח היו עניין נצחי לכל הדורות, שנמשך ומשפיע **בפועל** בעבודת כל אחד מישראל, גם בחושך הגלות, שמאירים "כל הניצוצין... להבין... כל ימי חיי... מעתה ועד עולם".

(לקוטי שיחות חלק ל"ב עמוד 91 ואילך)

תקל"ב

לאחר מכן היה מאמר כעין שיחה ד"ה "אדם כי יקריב". אחרי המאמר הרבי לא שתה לחיים. אחר כך נאמרו השיחות ברש"י ובזוהר. לפני סיום ההתוועדות אמר ש"ידוע מאמר חז"ל ש"בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל", והרי עבר מעת לעת של יום א' דניסן ועדיין משיח אינו הגיע. עבר יום ב' דניסן ועדיין לא הגיע, וכעת כבר נמצאים בש"ק... ועדיין לא נושענו, ואין פוצה פה ומצפצף"!!!

ואז הרבי הפסיק ובכה... אח"כ חייך, ואמר: "ונסיים כמו שהיו ה'מגידים' רגילים לסיים, 'ובא לציון גואל ונאמר אמן. יה"ר מלפניך שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקינו בתורתך'".

אח"כ ציווה הרבי שיכריזו בנוגע למלווה מלכה לטובת הישיבה. הם לא קיבלו משקה, ושמעתי שקיבלו כבר לפני כן. וכן ציווה להכריז בנוגע לסיום ספר-תורה של 'בית רבקה' שיתקיים מחר יום ראשון ד' ניסן. אח"כ ציווה לשיר ניגון שמח"ת-הקפות, ומחא כפיים בחוזקה. את ה'מזונות' נתן לר' משה ירוסלבסקי מהכנסת אורחים, והמשיכו לשיר את ניגון ההקפות. בדרכו הורה להגברת השירה.

במנחה התיישב בקריאת התורה. אחרי התפילה התחיל לנגן 'וי וואנט משיח נאו', ובדרכו הורה להגברת השירה. מעריב התפללו לערך ב-19:00. אח"כ נסע הרבי לביתו.

יום ראשון, ד' ניסן

הגיע מביתו ב-10:10. ליד פתח 770 הצדיע לחייל בצבאות ה' שעמד עם כובע וסמלים, ובמסדרון סימן שלום באצבעותיו הק' לילד שהצביע לעברו.

נסע למקווה ב-10:40. חילק צדקה, ואמר לילד 'אַ דאַנק'. ממכוניתו עשה שלום בידו הק' פעמיים לאב ובנו שעמדו בצד המדרכה.

נסע לאוהל ב-15:30.

סיום ספר-תורה התקיים לערך בשעה 15:00 בבית רבקה. אח"כ יצאה התהלוכה עם תזמורת וכו'. הספר תורה הוכנס לבית חיינו - 770.

כשהרבי חזר מהאוהל ב-19:30 כבר סיימו את ההקפות ושרו "שישו ושמחו", והרבי הורה בידו הק' להגברת השירה.

אחר כך יצא למנחה. חילק צדקה. שרו, אך הרבי לא הגיב. לאחרי 'קדושה' התיישב (כרגיל) ואמר את

תרצ"ט

מאסר הרה"ג הרה"ח ר' לוי יצחק שניאורסון

יום בו נאסר כ"ק הרה"ג הרה"ח ר' לוי יצחק שניאורסאהן, אביו של כ"ק אדמו"ר. בשעה שלוש לאחר חצות הלילה הגיעו שוטרים לביתו, ובשעה שש בבוקר לקחוהו אל בית הסוהר המקומי.

כ"ק הרה"ג הרה"ח ר' לוי יצחק נאסר על ידי השלטונות, לאחר שהם ראו בו כמי שעומד במקומו של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ ומדרבן את כל הפעילות היהודית ברוסיה. הם ניסו בכל כוחם להוכיח שהוא פועל נגד השלטונות, ולכן הושיבוהו בתנאי מאסר קשים ביותר, והיו מטלטלים אותו מבית סוהר לבית סוהר. פעם אחת אף הכניסוהו לצינוק למשך שלושים ושניים יום, אך הוא עמד כסלע איתן ולא הודה בשום אשמה שטפלו עליו.

לאחר מספר חדשי חקירה, למרות שלא היו בידי השלטונות הוכחות חותכות על פעילותו, הם החליטו להרחיק את רבי לוי יצחק מכל ישוב יהודי, ודינו נגזר לחמש שנות גלות במזרח אסיה.

('ימי חב"ד ע' 149)

מופץ החרם כנגד החסידים

החרם הראשון על דרך החסידות מתפרסם, בחתימת רבנים וכן הגר"א עצמו וכל הבית דין שלו, לדון את החסידים כדין 'מורידין וכו'. גם הדפיסו אז קונטרס בשם 'זמיר עריצים' ושלחוהו בכל גבול ישראל.

(תולדות אדמו"ר הזקן ח"א ע' 209)

שלושים יום לפני הפסח

שואלין ודורשין בהלכות הפסח מאת הרב יוסף שמחה גינזבורג

הכנות לפסח: "מצווה על כל אחד ואחד שילמוד הלכות הרגל קודם הרגל, עד שיהיה בקי בהם וידע המעשה אשר יעשה"[1].

"כל שלושים יום לפני הפסח[2], טוב להיזהר ולעיין בכל דבר שעושה, שלא יישאר דבוק בו חמץ באופן שלא יוכל להסירו בקלות כשיגיע ערב פסח"[3].

"בימים אלו מתחילים כבר עניין המצה[4]... שלכן יש להיזהר מאכילת מצה שלושים יום לפני הפסח"[5].

תכנון כינוסים: הוראת המזכירות - אין לקבוע באה"ק כינוס ליום א' דחול-המועד פסח, שבחו"ל הוא יום ב' דחג-הפסח, אם בין המוזמנים אליו יהיו גם אורחים מחו"ל הנמצאים כעת בארה"ק, וזאת כדי שאורחים אלה לא יטעו ויסעו לכינוס באותו יום שעליהם (כתושבי חו"ל) לשמור כיום-טוב[6].

תכנון נסיעות: מענה הרבי: "הנוהג בישראל, שבחג הפסח נמצאים ביחד איש וביתו (ובביתו), ובפרט ראש המשפחה. נוסף על שקשה ביותר להדר כפי הרצון בענייני פסח - כשנמצאים במקום אחר. וקל להבין"[7].

יש להתחיל בהכנות ל'מבצע פסח', כולל לדאוג למעות חיטין[8], מזון ולבוש[9], וכן לחלוקת מצה שמורה כדלהלן.

הגדות: כדאי שיהיו לכל ילד סידור, חומש, ולהבדיל - קופת צדקה, משלו, וכן ספרי-קודש אחרים. ובעניין שהזמן גרמא - הגדה של פסח. ומה טוב - שקודם החג יקנו לכל ילד סידור חדש וכיוצא-בזה[10], מה שיוסיף לו חיות ומרץ להשתמש בזה בפועל[11].

כלים: "המנהג פשוט במדינות אלו... שלא להשתמש בפסח בשום כלי זכוכית שיש לחוש בו שמא עירו לתוכו משקה חמץ חם, או שמא נשתהה בתוכו משקה חמץ מעת-לעת"[12]. הנזהרים שיהיו להם כלים מיוחדים לפסח, ושלא להזדקק להכשרת הכלים כלל, תבוא עליהם ברכה[13].

"סדר לדוגמה": בימים הסמוכים לחג הפסח, רצוי להראות לתלמידים עריכת הסדר, שעל-ידי זה יחקקו בזיכרונם ההלכות הקשורות בעניינים אלו, אך יש להתבונן ולסדר זאת באופן שלא לנגוע במנהגי אבותיהם[14].

חלוקת מצה שמורה: מתקנת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, להשתדל - ובפרט רבנים, שו"ב וכל העוסקים בצורכי-ציבור - לשלוח לחג הפסח למכריהם (על-כל-פנים בעבור הסדרים) מצות עגולות אפויות-יד, ודווקא מצות שמורה, וכן במקומות שמסדרים סדרים כלליים (כמו במלונות וכדומה) יסדרו זאת המארגנים[15]. בפרט - יש לדאוג לתלמידי מוסדות חינוך חב"ד ולהוריהם[16]. "מובן, שכל המרבה בסוגי מקבלי השמורה וכל המהדר בשמורה זו כפי האפשרי - הרי זה משובח"[17]. השיעור המינימלי לחלוקה זו הוא: 'כזית'[18].

סדרים פומביים: הרבי הציע, שהרבנים שבכל אתר ואתר יערכו סדרים פומביים, היינו - כל אחד מהם יערוך את ה'סדר' שלו, ביחד עם בני ביתו ותלמידיו וכו', "ברחובה של עיר", ויזמין את כל תושבי המקום להשתתף ב'סדר

1) שו"ע אדמוה"ז סי' תכט ס"ג. והיינו ל' יום לפני הפסח, משנה-ברורה שם סוס"ק ב בשם אחרונים, קף-החיים ס"ק ג בשם מחזורים. ובפרט בישיבה, כולל-אברכים ובית-מדרש – ראה ערוך-השולחן שם ס"ו.

2) ה'שלושים יום' מתחילים מיום הפורים עצמו, שו"ע אדמוה"ז שם ס"א.

3) שו"ע אדמוה"ז סי' תלו סכ"ג.

4) ידועה תמיהת הרבי (אג"ק ב'תרמ"א, ח"ט עמ' כב) על כך שחלק מאנ"ש קיבלו את המצות שלא מה'לשכה האירופית' של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע. אמנם בס' 'ימי תמימים' (ח"ב עמ' 392) מפורט מאילו מאפיות באה"ק השיגו (עכ"פ בשנת תשי"ט) את המצות ללשכה האמורה, ורובן לא היו מאנ"ש, הרי שאין זה קשור ליצרן דווקא.

5) 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב סי' קצ, מאג"ק כרך ח עמ' שיט.

6) היכל-מנחם כרך ג' עמ' נד. וראה בס' 'נתיבים בשדה השליחות' עמ' קג ואילך, והסיכום בעמ' קנג. וזה דלא כנהוג בין כמה מרבני אנ"ש לפסוק בזה כמ"ש בשער הכולל פ"א ס"ב (אף שי"ל שהכוונה כאן לאורחים שלא מאנ"ש). וע"ע.

7) היכל-מנחם כרך ג' עמ' קצג.

8) שו"ע אדמוה"ז סי' תכט ס"ה ואילך. והעירו שברמ"א שם ס"א קושר זאת, ובוא"ו החיבור, לענין 'שואלין ודורשין', עיי"ש (ראה סיפורי-חסידים, מועדים, סיפור 294).

9) ראה 'התוועדויות' תשמ"ב ח"ב עמ' 977, תשמ"ח ח"ב עמ' 303, תנש"א ח"ב עמ' 399,339 ועוד.

10) במכל-שכן ממה שעל-פי-דין (רמב"ם הל' יו"ט פ"ו הי"ח. טושו"ע ושו"ע-אדמוה"ז או"ח תקכ"ט ס"ז) צריך לקנות לו קליות ואגוזים.

11) ספר-השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 343. ואכן נדפסו ומופצות ע"י מרכז צא"ח באה"ק לשם כך הגדות מיוחדות בהוצאת קה"ת עם חוברת תמונות צמודה, שהוכנו בהתאם להוראות מפורטות שנתקבלו מהרבי בנדון.

12) שו"ע אדמוה"ז סימן תנא סעיף עג. וכן נפוץ המנהג בין אנ"ש שלא להכשירם גם מאיסורים, וראה בס' 'הגעלת כלים לפסח' פי"ג סעיף נט. ולגבי דורלקס ופיירקס וכו' דנו רבות בספרי השו"ת, ראה בס' הנ"ל פי"ג סעיף שעה.

13) ראה במבוא לס' הנ"ל, אות י'.

14) אג"ק כרך י עמ' שנ.

15) ספר-המנהגים עמ' 37.

16) אג"ק כרך יב עמ' שמג וכרך יא עמ' פו.

17) אג"ק כרך יא עמ' ו.

18) אג"ק כרך יב עמ' שמג וכרך יג עמ' יא.

הרבי הורה להגביר את השירה, עד שהרצפה רעדה...

מיד הסתכל הרבי במבט חד על הרצפה, והמשיכו לשיר אך לא לקפוץ

מתוך יומנו של הרב אהרון קורנט

יום שבת-קודש פרשת ויקרא - ג' ניסן

היום הגיע הרבי מביתו ב-7:00 בבוקר, וירד לתפילת שחרית ב-10:05. כשנכנס לא הודיע על התוועדות, אך באמצע המזמורים שלפני 'ברוך שאמר' הסתכל לכיוון הריל"ג, והוא מיד ניגש והרבי הודיע על התוועדות. לפני 'ברוך שאמר' שוב הסתובב הרבי לכיוון הריל"ג ומיד ניגש והרבי הראה לו שהחומש הוא חומש שמות, (וממילא עליו להביא חומש ויקרא). ב'הוא אלוקינו' הורה לשיר גם כשהש"ץ שר.

ההתוועדות החלה ב-13:30 והסתיימה ב-17:20.

בשיחה הראשונה דובר אודות ב' ניסן - יום ההילולא של אדמו"ר הרש"ב נ"ע, ואמר, שישנם שני עניינים ביום הזה. עניין ראשון - ב' ניסן הוא יום ההסתלקות של הרבי נ"ע, שבנוגע לענין זה צריך לומר משניות באותו יום. עניין שני, השייך אלינו למעשה, זה התחלת הנשיאות של בנו ממלא מקומו, שהוא העניין של 'בא השמש', ומיד 'וזרח השמש', ואין מלכות אחת נוגעת בחברתה. כן אמר, שבחב"ד של נשיא דורנו אין נוהגים כמו בחסידי פולין לומר 'מזל-טוב' מיד כ'שזרח השמש', אך מכל מקום צריכים לבאר מהי ההוראה בנוגע ל'בא השמש', כי כך רצונו של בעל ההילולא.

בהמשך ביאר הרבי את שמו של בעל ההילולא, שנהג לחתום רק בב' שמות שמחוברים יחדיו; "דובער" - 'דוב' בלשון קודש, ו'בער' בלע"ז, והסביר שזהו ענין של חיבור החול עם הקודש, ועלייה של החול לקודש. הזכיר בנוגע לתפילה שנמצא בביהכ"נ, שלא רואים כאלו שמתפללים באריכות, אלא גומרים עוד לפני המנין או על כל פנים עם המנין.

בשיחה השלישית דיבר הרבי על הנשיא של יום זה שהוא משבט זבולון. ושאל, כיצד אומרים אח"כ ביהי רצון "יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין", ביום השבת, הרי עניינו של שבט זבולון הוא מסחר, משא"כ עניין יום השבת? אח"כ אמר הרבי שידוע מה שכותב אדה"ז באגה"ק שבעלי עסקים בשבת צריכים להתפלל באריכות, וכאן אין רואים כאלו שהתפללו באריכות, והם טוענים מדוע אינם מתפללים, מפני שאינם רואים את בעלי התורה, התלמידי חכמים, שאינם מתפללים באריכות. ואולי יש ללמד זכות על התלמידי חכמים, מפני שאדה"ז כותב שבעלי עסקים צריכים להתפלל והם אינם בעלי עסקים...

ואמר הרבי, שאם יאמרו לאחד בעל עסק שהוא תלמיד חכם - בחור ישיבה - זה כאילו שאותו אדם נתן לו סטירה בפנים... "וכי אני בחור ישיבה?!"... ולפועל הרי הם אינם מתפללים.

וביאר, שבדורנו הרי כולם גם ת"ח (אמנם לא כרשב"י שתורתו אומנותו) וגם בעלי עסקים. אח"כ אמר הרבי שהדברים שמדבר יפעלו בו ובהשומעים... (חייך ואח"כ) אמר, שבהשגחה פרטית כשנסע לפני למעלה משלושים שנה לקבל את אמו שבאה מרוסיה לצרפת קודם שבאה לארה"ב, ראה שם יהודים כאלו שדיבר עמם ביום חול, ובשבת הם ישבו והתפללו באריכות. ואף שאין אדם יודע מה שבלב חברו, אבל בוודאי שהם בחזקת כשרות שהתפללו כדבעי. אך כשרואה אותם מתפללים כאן, בשבת זו, "ללא כל תנועה חיונית, וללא כל שטורעם בעבודת התפלה!"...

והוסיף, שכשראה זאת לא חשב שתגיע פעם שיוכל לספר זאת בהתוועדות חסידית, ויוכלו ללמוד מזה הוראה ובעבודת ה'... אח"כ (חייך) ואמר שידוע הסיפור מהאדמו"ר האמצעי, שכל דבר שאדם רואה אצל השני, זה סימן שיש בזה גם כן בו, באופן של דקות דדקות. "וכן בענין זה מצאתי זאת אצל עצמי גם כן, אבל לומר זאת בפני הציבור - הרי ראשית, אין זה נוגע לציבור, זהו נוגע לאדם פרטי. ושנית, הציבור טוענים שיותר מדי מתערבים להם בענייניהם, וכי נוסף להם גם כן עניינים שאינם שייכים להם"?...

עת לדעת

נערך על־ידי הרב אברהם שמואל בוקיעט

יסוד ישיבת 'תומכי תמימים' בוורשה

כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ, ייסד את ישיבת תומכי תמימים בעיר ווארשה שבפולין. לניהול הישיבה שלח את המשפיע הרה"ח ר' אלטר שימחוביץ'.

זו הייתה הפעם הראשונה שסניף של ישיבת תומכי תמימים נפתח מחוץ לגבולותיה של ברית המועצות.

(הקדמת היום יום בשלשת היחס. קיצור תולדות חב"ד ע' 243)

תרפ"א

ב' ניסן

תר"פ

הסתלקות כ"ק אדמו"ר הרש"ב

יום הסתלקות כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב, בהיותו בן חמישים ותשע וחצי, במוצאי שבת קודש פ' ויקרא, אור ליום א' בשעה שלוש וחצי לפנות בוקר. מנוחתו כבוד בעיר רוסטוב על נהר דאן.

(חנוך לנער ע' 16)

לפני הסתלקותו אמר כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב: "אנכי עולה השמימה ואת הכתבים - כתבי החסידות - הנני משאיר לכם...".

(אג"ק אדמו"ר מוהריי"צ ח"א ע' קיג)

בתוך שלושים להסתלקותו נשרף בליובאוויטש הבית אשר דר שם לפני צאתו בגולה לרוסטוב.

התחלת נשיאות כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ

"ובא השמש וזרח השמש" - יום התחלת נשיאות כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע, והוא בן 39 שנים.

ה' ניסן

תרס"ב

יום פטירת הגאון בעל 'תורת חסד'

יום פטירת הגאון החסיד ר' שניאור זלמן פראדקין מלובלין, בעל ה"תורת חסד", בגיל שבעים ושתים, ומנוחתו כבוד בהר הזיתים בירושלים.

הגאון החסיד ר' שניאור זלמן מלובלין נולד (אדר תק"צ) בעיר ליאדי, והיה מתלמידיו של הגאון החסיד רבי אלי' יוסף ריבלין. הוא היה גאון עצום בתורת הנגלה ובתורת החסידות ומגדולי חסידי כ"ק אדמו"ר הצמח צדק וכ"ק אדמו"ר מהר"ש. בתחלה שימש כמשפיע בעיר פולוצק, אח"כ נאלץ לעבור לעיר לובלין ונתמנה שם לרב ואב בית דין.

בערוב ימיו - בשנת תרנ"ב - עלה לארץ הקודש והתיישב בירושלים. מיד עם בואו נתמנה לאב בית דין של כל עדות החסידים.

כ"ק אדמו"ר מהר"ש אמר עליו: "אצלו לא קיימת שכחה כלל". כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב אמר עליו: "הוא היה גאון שגם בדורות הקודמים היה נחשב לגאון", ובאחד ממכתביו הוא מכנה אותו בשם "שר התורה".

(ימי חב"ד ע' 147)

הפומבי'. לפרסם מודעות בעיתונות המקומית, שהרב המקומי עורך 'סדר פומבי' הפתוח לקהל הרחב, במקום פלוני ובזמן פלוני, וכל הרוצה יוכל להשתתף בסדר, לקבל ארבע כוסות ושלוש מצות וכו', ובהדגשה - שאין דורשים דבר מן המשתתף, לא תמורה כספית ולא אחרת, וגם לא מחויבות להישאר עד סיום הסדר, אלא כל הרוצה יוכל להיכנס ולצאת ברגע שירצה[19].

מכירת חמץ

נכון להפיץ שטר-מכירה קצר שיוכלו לצרפו לשטר הכללי, או ייפוי-כוח מתאים לכל המקומות שבהם נמצאים חמץ וכלי-חמץ[20]. יש לצרף לעניין זה גם אנשים שעלולים ליטול חלילה מן החמץ בפסח[21].

יש לדאוג למכירת חמץ ב'ערב קבלן' דווקא, כדעת כ"ק אדמו"ר הזקן[22], ולהשתדל בדרכי נועם אצל כל הרבנים שיעשו זאת.

הידורים[23]

* אין אוכלים מצות מכונה, ואין נותנים אותן אפילו לילדים[24].

* נזהרים ביותר ממצה שרויה. ולכן המצות שעל השולחן מכוסות [בפועל: כל אחד ואחד אוכל לעצמו מתוך שקית. אוכלים את המצה לפני הבאת התבשילים על השולחן, מסלקים את השקיות ואז שותים ואוכלים את הסעודה. למעשה, אף אין מטגנים מצה במי-פירות], שמא תיפול עליהן טיפת מים, וכן שלא ייפלו מפירורי המצה למים או למרק. קודם ששופכים מים, או משקאות שמים מעורבים בהם, לכוס או לקערה, בודקים שלא יהיו בכלי פירורי מצה [כלי עם דבר לח שנפל בו פירור מצה, נמנעים מלהשתמש בו בפסח זה][25].

מצד החינוך - גם הקטנים צריכים להיזהר ממצה שרויה[26].

חומרות שונים

* נזהרים משתיית יי"ש בפסח[27] / כשהסירו את החותמות מבקבוקי היין, נזהרו שה'פותחן' (שבאמצעותו פותחים את הבקבוק) לא ייגע ביין עצמו[28] / הרבנית רבקה נ"ע אמרה, שאצלם לא שטפו את הביצים לפני פסח[29] / זה כמה שנים מנהגנו לא לקחת קידה וקינמון לחרוסת [וכן לא להשתמש בתבלינים בכלל] מחשש תערובת חמץ[30] / רבנו הזקן אמר: "בפסח אין צריך לכבד זה את זה באכילה ושתייה, אבל מותר ליטול בעצמו"[31] / נזהרים לאכול רק בבית ולא אצל אחרים, גם אם יודעים שהזולת נזהר (לכל הפחות) כמותו / הצמח-צדק אסר אכילת צנון בפסח, ללא מתן טעם[32] / רבותינו היו אוכלים דגים בפסח[33] / כנראה, הרבי לא היה שותה תה בפסח (אבל בכלל, הקלו בזה גם רבותינו)[34].

19) 'התוועדויות' תשמ"ו ח"ב עמ' 851, מר"ד בעת ביקור הרבנים הראשיים לארה"ק.

20) אג"ק כרך כ עמ' קפו.

21) 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב עמ' קד. ושם (כדי להפיס דעת המערערים): מובן שיזהירו את המוכרים שאסור להם לעשות זאת. אבל גם אם יעברו על איסור זה – 1) פשיטא כמה מהנ"ל לא יעשו זה. 2) גם בנוגע להנחשדים – ודאי כוודאיות התיקון – לא הווי. 3) אפילו בנוגע להנוטל – לכמה דעות לא בטלה המכירה [כן משמע דעת אדמוה"ז סי' תמח סעיפים יג-יד] כי אם גוזל הוא מה שנוטל ותו לא מידי. 4) אפילו להאומר [א"ה: ראה שו"ת משנה-שכיר ח"ב סי' קיח] דבטלה המכירה – י"ל דזהו מכאן ולהבא – וניצל מאיסור בל-יראה ובל-ימצא עד שעה זו. ולאו שאין בו מעשה – לכמה דיעות אין לוקין עליו אף בעשה מעשה [לעבור עליו]. 5) אפילו למאן-דאמר דלוקין עליו – צ"ע מה מכריע: כל שמונת ימי הפסח באיסור דבל-יראה ובל-ימצא אלא באופן שאין לוקין – או זמן קצר יותר, אלא שרגע אחד – רגע ביטול הקנייה – קאי בלאו דלוקין עליו. 6) אפילו אם-תימצי-לומר דבטלה המכירה למפרע – הנה אדרבה לפי זה יש לומר שאין כאן מעשה ואין לוקין על זה, כי מעולם לא היתה כאן מכירה, ואין מקום לקנייה בתוך חג הפסח. ולבסוף, ע"פ הוראותיו ותיקוניו של הרבי, וכדי שיהא נכון לכל הדעות, נוסף הנוסח דלהלן לשטר המכירה: "ישראל המוכר או בא כוחו יהיה, באם ירצה, מורשה מהנכרי הקונה ושלא על מנת לקבל פרס, למכור בשבילו או לתת במתנה מהעניינים הנמכרים".

22) בסידורו – נדפס בשו"ע שלו סוף הל' פסח עמ' 1120, וביאורו מבעהמ"ח שער הכולל להלן שם עמ' 1399. וראה 'המועדים בהלכה' עמ' רנא, ובארוכה בספר 'מכירת חמץ בערב קבלן' להרה"ג ריי"צ שי' בלינוב, וכן בקונטרס 'מכירת חמץ לפי תקנת רבותינו' להרה"ג רש"ב שי' לווין, הנדפס בסו"ס 'תיקוני מקוואות' שלו, ברוקלין תשנ"ח.

23) ב'רשימות', חוברת לח עמ' 9, איתא: "כ"ק אדנ"ע היה אומר, שאין לנהוג בהידורים בחג המצות – הטעם שלא יחול בקבלה בנדר. כ"ק מו"ח אד"ש". ולא נתפרש, הלא רבותינו נהגו בהידורים רבים ביותר, ומן הסתם התנו שיהיה 'בלי נדר'.

24) 'תורת-מנחם – התוועדויות' תשי"א ח"ב עמ' 7. ראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' כט-לא על היחס למצות מכונה.

25) ספר-המנהגים עמ' 41. האמור בסוגריים – ע"פ 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' מט,מח. (המכניסים מצה ישנה לתנור לחממה כדי להחזיר טריותה – אין בזה חשש 'שרוייה').

26) 'התוועדויות' תשמ"ח ח"ג עמ' 111 הערה 258. והנאמר בשיחה הנ"ל דשנת תשי"א שאין להקפיד בזה, הכוונה לקטנים ביותר שטרם הגיעו לחינוך, שעדיף להאכילם שרויה מאשר מצת מכונה. ואף בנושא קטניות, אף שאדה"ז (תנג ס"ג) מזכירו רק כמנהג, מסתבר שעדיף להאכילם 'שרויה' שהחשש בו רחוק ורק ממידת חסידות (והרי באחש"פ מקילין בזה), על פני קטניות שהמנהג ברור לאיסור (כך פסק ונהג בביתו הרה"ח ר' אברהם-צבי הכהן ע"ה מירושלים ת"ו. וכנראה שיש מרבני אנ"ש כיום הסוברים אחרת, וצ"ע אם יש לדעתם מקור נאמן. וראה בשו"ת קנין-תורה ח"ב סי' פ. פרדס-חב"ד גיליון 17 עמ' 175).

27) לחששות שבזה, ראה שו"ע אדמוה"ז סי' תנא, מד. שו"ת הצמח-צדק או"ח סו"ס נא. למעשה אוסרים גם אם בטוחים לחלוטין בכשרותו – 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' נד וש"נ, ושם בעמ' נו שלא נזהרו בהנאה ממנו.

28) לקוטי-דיבורים עמ' 846.

29) 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' סד, מליקוטי-סיפורים עמ' רסא. ומביא שם שכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע הקפיד על הבחורים בליובאוויטש שהידרו לרחוץ. בזמננו יש החוששים לכוהל בסימון שע"ג הביצים, ומשווקים בסימון מיוחד במספר כוכביות.

30) ספר-המנהגים עמ' 39. ובפועל נמנעים ככל האפשר ממוצרי תעשייה בכלל (ראה מכתב המד"א דכפר-חב"ד בנידון ב'כפר חב"ד' גיליון 759 עמ' 64).

31) 'היום-יום' כ' ניסן. ספר-המנהגים עמ' 42. והיינו רק כדי שלא לגרום הרגשת אי-נוחות למישהו ולהביאו לבטל הידוריו, אבל ודאי שיש לארח ולתת האפשרות לקחת, אם סומך על המארח. ראה ספר-השיחות תש"ה עמ' 91 ועוד. 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' סז, וש"נ.

32) 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' סב. לגבי שום, אין מנהגנו לאסור (בשם הגר"י לנדא ע"ה. וראה מה שהביא בזה בס' שבח-המועדים תשנ"ג עמ' 195).

33) שם עמ' ס. וכנראה קנו והכינו אותם לפני פסח, כמנהג הפשוט המובא שם.

34) שם עמ' נג, ששתה במקומו חלב מהול במים חמים. במקום אחר פורסם מפי המשב"ק שהשתייה בימי הפסח היתה מיץ תפוזים שנסחט בבית. ב'אוצר' בעמ'

* הרבי היה אוכל מאכלי חלב בפסח[35] (מזה נראה שאין חשש בעצם השימוש בחלב, אבל אלה הנזהרים מאכילת מוצרים תעשייתיים, נמנעים גם מחלב ומוצריו, כשאינם תוצרת בית).

* בין כלי הפסח של רבותינו נשיאינו היו גם צלחות עם פסי זהב בשפתן[36].

* אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע היה צריך לאכול בפסח שקדים מתוקים לרפואה, והקפיד שיקנו אותם (קודם הפסח) בחנות שאינה מוכרת כלל מוצרי חמץ[37].

* בדבר 'דירת פסח' או מטבח מיוחד לפסח - "לא ראיתי ולא שמעתי רבותינו נשיאינו נוהגים כן"[38].

* אחד החסידים נהג להכין לעצמו מים לכל החג, ואחר-כך, כשהיה קשה עליו, רצה לבטל המנהג על-ידי התרת-נדרים, והורה לו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב שלא לבטלו, אף שאדמו"ר בעצמו לא נהג בזה, מכיוון שמנהג זה הוא מהנהגות הבעש"ט[39].

* בס' 'תשבי' ועוד מובא, שיש הנמנעים מלהזכיר שֵם 'לחם' בפסח. על הרבי מסופר שכשאמרו לו על חדר מסויים שיש בו 'חמץ', הגיב ואמר: לא כדאי להזכירו בפסח[40].

* אין נמנעים מלהכין בפסח מיני מאכל (ומאפה) הדומים למאכלי חמץ[41].

*** לפני פסח מבשלים ומסננים בבד את הסוכר המיועד לפסח, כדי לוודא שאין בו לכלוך כלשהו. יש שנוהגים כמנהג רבותינו נשיאינו עצמם ואינם אוכלים כלל סוכר או מוצרים המכילים אותו בפסח, אך הרבי אמר שאינו יודע אם זו הוראה לרבים[42].**

*** נזהרים ממאכל שנפל על הרצפה, ולכתחילה אף אין משתמשים בכלים שנפלו על הרצפה[43].**

* אוכלים רק פרי או ירק בעל קליפה[44], ומקלפים אותו לפני האכילה (אפילו עגבניות ותמרים) בסכין המיוחדת לכך, שאין משתמשים בה לחיתוך מאכלים.

* נוהגים שלא לאכול דגים מלוחים ('הרינג') בפסח[45].

ההכנות לסדר

מצות: לא לשכוח לוודא שהפרישו 'חלה' מן המצות, ואם לאו - להפריש. יש לברור אותן מחשש נפוחות וכפולות. יש להכין מצות בכמות מספקת בעבור כל המסובים. שלוש מצות שלמות בקערה של עורך הסדר (וכל משתתף מבר-מצווה ומעלה), וכן מצות נוספות (שיהיו בהישג-יד לקראת קיום מצוותן) בעבור כל המסובים למצוות אכילת מצה, כורך ואפיקומן.

בעבור הסדר נוהגים לקחת מצות כפופות - בית קיבול, שזהו עניין 'כלי' האמיתי. ונוהגים להפריד במפה בין מצה למצה[46].

זרוע: נוהגים לצלות את הזרוע ויש לעשות זאת קודם יום-טוב. שכח ולא צלה מערב יום-טוב, אסור לו לצלותה ביום-טוב עצמו (מכיוון שאין מנהגנו לאוכלה אף ביום המחרת)[47], ויניח במקומה בשר מבושל[48].

נוהגים לקחת חלק מצוואר עוף. כמו-כן מדקדקים שלא לאכול את הזרוע אחר-כך[49] - כל זה הרחקה שלא יהיה כל דמיון לקרבן הפסח. ומטעם זה הנה כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע היה מסיר כמעט[50] את כל הבשר מעל עצמות הזרוע[1], וכן נהג גם אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע[51].

ביצה: מבושלת עד שתתקשה[1]. אם לא בישלוה לפני החג, אפשר לבשלה בליל החג. הרבי היה מדקדק שלא תישבר קליפת הביצה, אף שטורח היה לו להעמידה במקומה על-גבי המצות כשהיא בשלמותה.

מרור: נוהגים לקחת חסה[52] [כך שמה גם בארמית,

הנ"ל מובא שנהגו לשתות תה, ועל אדמו"ר מהוריי"צ – מובא בעמ' מו.

35) מפי הרה"ח בנימין קליין ('תשורה', נה"ח, ח' אדר תשנ"ו, עמ' 29). וי"א שגם אדמו"ר מהורש"ב ואדמו"ר מהוריי"צ אכלו מאכלי חלב בפסח. וראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' מו אות ו ועמ' נג אות י.

36) 'אוצר מנהגי חב"ד' ס"ע נט, מהרה"ח ר' רפאל-נחמן הכהן ע"ה בשם הרה"ח ר' שאול-דוב זיסלין ע"ה.

37) 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' סד, מהרה"ג ר' יעקב לנדא ע"ה.

38) לקוטי-שיחות כרך לב, עמ' 204 בהערה. ומציין שם ל'דרכי חיים ושלום' הל' פסח סי' תקעב, שבעל המנחת-אלעזר נהג כן (וע' ס' 'מהרי"ל – מנהגים' הוצאת מכון ירושלים עמ' תרל"ו אות צז).

39) 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' נז. ויש יחידים מאנ"ש הנוהגים בזה גם כיום. כשהיה הרבי מסייר במוסדות החינוך קודם עריכת ה'סדר', אירע שהעיר שיש לבדוק מפעם לפעם את המסננת שלא ייכנסו בה עניינים בלתי רצויים.

40) מליל-הסדר תשל"ט, 'התקשרות' גיליון לח עמ' 13, 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' סו. אגב, הרבי נמנע מלאכול מאכל שאמרו עליו בטעות שהוא 'קניידלאך' – 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' מז. (וראה סיפור זה גם ב'כפר חב"ד' גיליון 759 עמ' 44 ועמ' 158).

41) 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' סד.

42) 'המלך במסיבו' ח"א עמ' שז. וראה בארוכה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' נ ואילך. ושם, שכבר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע אמר שאינו אוהב שמחקים אותו בזה.

43) בס' 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' ס (ללא ציון מקור) כתב שיש הקולפים ואוכלים את המאכל. ולעניין כלי, כתב שנמנעים משימוש בו אף בדיעבד באותה שנה.

44) למשל, אין אוכלים כרוב וכדומה. וישנם שגם חסה אינם אוכלים מחוץ למרור וכורך בליל-הסדר.

45) שם עמ' סא, עייי"ש (המציאות כיום היא, שבדגים מלוחים ללא עיבוד הבעיה היא האנזים לריכוך שיש בו בעיית כשרות וגם בעיה לפסח, ובדגים מעובדים ייתכנו גם גלוקוזה וחומרי-טעם, שעלולים להיות חמץ וע"פ קטניות).

46) ספר-המנהגים.

47) שו"ע אדמוה"ז סי' תעג סכ"א.

48) כף-החיים שם ס"ק סג.

49) מנהג מדינותינו שלא לאכול צלי בליל פסח (שו"ע אדמוה"ז סי' תעו ס"א), וכאן משמע שמדקדקים שלא לאוכלה כלל גם בימים שלאחר מכן, כהאוסרים שהובאו בכף-החיים שם ס"ק ב.

50) אבל מעט בשר צריך להשאיר עליה, שכן עצם ללא בשר אינה נקראת 'תבשיל', שו"ע אדמוה"ז סי' תעג סכ"ב. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה מסיר לפעמים אף את החוט הפנימי שבחלל הגרגרת – 'אוצר מנהגי חב"ד', ניסן-סיוון, עמ' קל.

51) ספר-השיחות תש"ב עמ' 93.

52) "מצווה לחזור [=לחזר] אחר חזרת... ואף-על-פי שהחזרת אין בה מרירות, מכל מקום כשהיא שוהה בקרקע, מתקשה הקלח שלה ונעשה מר מאוד, ומפני כך היא נקראת מרור, ומצווה לחזור אחריה אף כשהיא מתוקה... זכר למה שמררו המצרים את חיי אבותינו... בתחילה בפה-רך... ולבסוף מררו חייהם בעבודה קשה..." (שו"ע אדמוה"ז סי' תעג ס"ל). ולעיל בסכ"ג מביא שיוצאים בין השאר גם

ובלשון המשנה 'חזרת'] ותמכא [כך שמה בלשון המשנה, לפי הזיהוי במסורת אשכנז, ובימינו נקראת בארה"ק בטעות בשם 'חזרת', בהעדר 'שם עברי', וביידיש 'חֲריין'] שניהם יחד - הן למרור והן לכורך[1]. את טחינת או גירור ה'חֲריין' יש לעשות לפני החג[53] (ולסגור היטב בכלי).

עדיף להשתמש בחסה מגידול נקי מחרקים, הטעונה רק השריה קלה במי סבון ושטיפה. חסה רגילה - גם הקלחים - טעונה בדיקה היטב מן החרקים, וכבר ציינו שעדיף שלא להשתמש בחומץ או מלח [מלבד הזהירות מ'כבוש'[54], הבעיה שבריכוז גדול מדי החרקים המוצצים מתים ונשארים בתוך העלה] אלא בנוזל לשטיפת כלים, בריכוז הרגיל, ולשטוף כל פינה היטב בעזרת 'ליפה' עדינה (הרבי לא אכל קלחים)[55].

חרוסת: רסק פירות עבה, זכר לטיט. נעשה מפירות שנמשלה בהן 'כנסת ישראל'[56], וצריך לתת בתוכו תבלין הדומה לתבן כגון קינמון וזנגביל, אך "מכמה שנים מנהגנו לא לקחת קידה וקינמון מחשש תערובת חמץ, רק תפוחים אגסים ואגוזים"[1]. צריך שתהיה בו חמיצות כלשהי, זכר שהיו משעבדים בישראל עד שהיו שיניהם קהות; ומרככים אותה ביין אדום, זכר למכת-דם[57]. החרוסת שבקערת הרבי יבשה, וריכוכה ביין נעשה רק לפני אכילת "מרור", על-ידי שמניח מקצתה לתוך התחתית של כוס היין, מה שאין כן בכורך, שלא טובלים בחרוסת את המרור אלא מניח קצת מהחרוסת היבשה שבקערה על המרור ומנערה ממנו[58].

כרפס: ראשי-תיבות: ס'-פרך, כלומר שישים ריבוא עבדו עבודת-פרך[59]. ואנו נוהגים לקחת בצל (או תפוח-אדמה)[60].

בתמכא שקורין קרייֶן'. ובסכ"ח שמצטרפים זה עם זה לכזית. מקפידים להשתמש בחסה מסוג 'רומינה', אולי על-פי מש"כ בס' שיעורי-תורה עמ' קצז שעדיף לקחת "מין הארוך" דווקא. וראה נטעי-גבריאל – פסח ח"ב פנ"ד ס"י.

53) ב'לוח השבוע' תשי"ז כתבתי בטעות שמותר לרסק זאת ביו"ט בשינוי (כמ"ש במשנ"ב סי' תקד ס"ק יט), אבל בשו"ע אדמו"ר הזקן (שם ס"ד, וע"ש ס"ה) אוסר זאת, וניתן לרסק רק בסכין.

54) כיוון שאין יוצאין ידי חובה במרור כשהוא כבוש, ושיעור 'כבישה' בציר או בחומץ הוא "שיתננו על האש וירתיח" (שו"ע אדמוה"ז סי' תעג סכ"ג), וזה ייתכן לפעמים אפילו בשתיים-שלוש דקות.

55) ומציינים בזה למג"א סי' תעג ס"ק יא. אך במצב הנתון וודאי עדיף להשתמש בהם.

56) שו"ע אדמוה"ז סי' תעג סל"ב-לג.

57) צריך לרככה, כיוון ש'טיבול' ייתכן רק בנוזל.

58) 'התוועדויות' תשמ"ו ח"ג עמ' 181. ספר המנהגים.

59) אבודרהם, מהרי"ל – 'ליקוטי טעמים ומנהגים' לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

60) ב'רשימות' חוב' צ (יומן ניסן תרצ"ה, וורשא) עמ' 14: "לכרפס – היו לוקחים בצל, ורק אח"כ כשנחלשו הדורות, לקחו [-הנשים, 'המלך במסיבו' ח"א עמ' קלא. 'אוצר' עמ' קלד] תפוחי אדמה, אבל אדמו"ר מהר"ש לא היה שבע רצון מזה". ולהעיר שב'אוצר' שם ציין לערוך-השולחן ומעדני-שמואל, וכן מציינים לחיי-אדם ו'יסוד ושורש העבודה' שנהגו בבצל, ואכן גם בסי' רה ס"ד פסק שם כדעת שו"ע רבינו שם ס"א, שהבצלים טובים לאכילה [=ללא פת] ומברכים עליהם 'אדמה', ואכן מספרים שכך נהגו ברוסיה, אך במשנ"ב שם ס"ק ה כתב (מהשע"ת ס"ק ב) ש'במדינותינו [וכ"כ בשו"ת אג"מ או"ח ח"א סי' סד על 'מדינותינו' דהיום, ובהגדת 'קול דודי' בשמו. מאידך בהערות הגר"מ אליהו לס' וזאת-הברכה עמ' 361 פסק שבצל חי שאינו חריף ברכתו בפה"א] לעולם אין דרך בני אדם לאכול שומים

היין: בליל הסדר חובה על כל אחד ואחת[61] לשתות ארבע כוסות יין. מי שאפשר לו, ישתה יין (אדום[62]) בלבד. אם קשה לו, יערב בו מיץ ענבים טבעי, ואם גם זה קשה, ישתה מיץ ענבים טבעי לבדו[63].

הכוס: חייבת להיות שלמה[64] ולהכיל 'רביעית'[65]. שיעור רביעית על-פי ספר שיעורי תורה - 86 סמ"ק[66]. נוהגים להשתמש בגביע כסף[67]. רבים מאנ"ש מקפידים שלא להשתמש בגביע עם רגל[68].

ובצלים חיים אף כשהם רכים", ובסדר ברה"נ (פ"ו ה"ד, עייי"ש בביאור הרב גרין, וכן בלוח ברה"נ פ"ט הי"א) פסק רבינו שאם הבצלים ראויים לאכילה בפני עצמם, אף אם רוב בני אדם אוכלים אותם רק עם פת – מברכים עליהם בפ"ע בפה"א. משמע שאם גם המיעוט אינו אוכלם בפ"ע, ברכתם שהכול. אבל לפי הנ"ל כנראה גם בימינו יש מיעוט שאוכלם חיים (וא"צ לסמוך על הח"י סי' תעה ס"ק טז, שאף אם אינו ראוי מברך על המרור בפה"א, שהרי בשו"ע רבינו שם סכ"ג לא פסק כן).

61) שו"ע אדמוה"ז סי' תעב סכ"ה. מידע לסובלים מסוכרת: היין 'קברנה סוביניון' אדום של 'כרמל' כמעט ואינו מכיל סוכר כלל (מדובר בסוכר שמהיין עצמו. ביינות יבשים אחרים, יש המכילים 4% ויותר). מידע כללי: היינות (הרגילים) מתוצרת הנ"ל, וכן היין בהכשר בי"ד רבני אנ"ש הם מפוסטרים (לגבי יצרנים אחרים – יש רבים שאינם מפסטרים כלל, כמו 'יקבי הגולן', והמצב משתנה מזמן לזמן גם במגוון של כל יצרן. בדרך כלל 'מיץ ענבים' הוא מפוסטר). כן הם מכילים מעט מאוד תוספות. היינות ומיץ-הענבים מתוצרת משפ' שפרינגר כפר-חב"ד הם ללא כל תוספות, והיין היבש הוא גם ללא סוכר כלל. הם משווקים גם יין מבושל ממש. וראה בהערה הבאה.

62) שו"ע אדמוה"ז סי' תעב סכ"ו (אם אין הלבן משובח ממנו). בכו"כ שנים השתמש הרבי ביין שאינו אדום, בליל הסדר וכל השנה (ודלא כמ"ש בהגדה 'היכל מנחם' עמ' לז). מצווה מן המובחר לקחת יין שאינו מבושל ושאין בו שום תערובת כלל. אבל אם אין לו יין אחר משובח כמוהו, אפילו לכתחילה יכול לצאת בהם אם הם כשרים לברכת הגפן (שו"ע אדמוה"ז סי' תעב סכ"ז). לכתחילה, יין הכשר לברכת הגפן הוא שיש בו לפחות שליש מכמותו יין טהור (ראה שו"ע אדמוה"ז סי' רד ס"ט-י. שו"ת צמח-צדק או"ח סי' כח. אמנם יש לדעת שע"פ המבואר שם – כל זה הוא רק כשהדרך לשתותו על-ידי מזיגה זו, ולא ניתן לברר זאת כיום כשהיקבים מוסיפים כוהל, ומהם גם תמציות שונות. ולכן לכל הדעות יש להשתדל להשתמש ביין שיש בו מידה מירבית של יין-טבעי. כן לכאורה כל זה אינו שייך כלל במיץ-ענבים, ושם יש להשתדל ביתר שאת, אם-כי ע"פ החוק כשכותבים "מיץ ענבים טבעי" אסור להוסיף תמציות וכד'). כיום, ובפרט בסדרים הציבוריים, שמארחים גם כאלה שיש חשש בנגיעתם ביין, סומכים רבים על הפיסטור כיין מבושל. ויש מחמירים (ראה שו"ת אגרות-משה יו"ד ח"ב סי' נב, שו"ת מנחת-שלמה סי' כה, ועוד).

63) ראה המובא בס' סדר פסח כהלכתו ח"ב פ"ג הערה 26, פסקי תשובות סי' תעב אות יא, וילקוט-יוסף סי' ערב הע' יא. באג"ק כרך יט עמ' ריג מציע הרבי מיץ ענבים כפתרון לשתיית ארבע כוסות לחולה. (בקונטרס 'ר"ח כסלו' מובא שבליל שמע"צ תשל"ח אחרי התקף-הלב בא הרבי לקדש בסוכה, והציעו הרופאים שיקדש על מיץ ענבים, והרבי סירב, באומרו "קידוש מאַכט מען אויף וויין" [=קידוש עושים על יין]).

64) שו"ע אדמוה"ז סי' קפג ס"ד.

65) שו"ע אדמוה"ז סי' תעב סי"ז-יח.

66) אך כוסו של הרבי גדולה ביותר – 'המלך במסיבו' ח"ב עמ' שג.

67) 'אוצר' עמ' קלח. 'המלך במסיבו' ח"ב עמ' שכ. כף-החיים סי' תעב ס"ק יא. אך 'כוס של אליהו' מזג הרבי בזכוכית שקופה ('המלך במסיבו' שם עמ' שכב).

68) במאמרו של הרה"ג רח"י שי' אייזנבך בגיליון 400 של 'כפר חב"ד', מסביר נוהג זה – הקיים גם בקהילות חסידיות אחרות – כיוון שע"פ הזוהר נעשה עניין אחד מחמש אצבעות היד יחד עם הכוס, ולכן אין מפסיקים ביניהם. וצ"ע באם אירע שיש רק כוס עם רגל, האם לדידן יש לאחוז מתחת הרגל או מעליה. מאידך, הגר"י לנדא ז"ל לא הכיר זהירות זו כלל, אלא שסוג זה של גביע לא היה מצוי ברוסיה, ובאה"ק היו שנים שהשתמש בגביע כזה (מפי בנו הרה"ח ר' אלי' שי'). ולהעיר שבידי אדמו"רי סדיגורא עובר מדור לדור כוסו של אבי המשפחה, הרב המגיד ממזריטש נ"ע, שהיא עם רגל, וצילומה פורסם בכמה מקומות.